

NÉVMUTATÓ

A

- Abakumov, Viktor Szemjonovics (1894–1954), szovjet politikus. 1932-től az OGPU munkatársa, 1941-től belügyi népbiztoshelyettes, emellett az NKVD különleges részlegeinek vezetője, 1946–51 között állambiztonsági miniszter, jelentős szerepet játszott a kelet-európai országokban lezajlott koncepciók szervezésében. 1951. júniusban kizárták az SZKP-ből, majd letartóztatták, halálra ítélték, és kivégezték: 10, 41, 328
- Adorján Károly (1893–1972), 1916-ban szentelték pappá, 1949-től gyulafehérvári kanonok, káptalani helynök, a kommunista hatalommal együttműködő egyházi „vonal” vezéralakja. Márton Áron szabadulása után félreállította: 28
- Ady László, a Securitate tábornoka, 1953–60 között belügyminiszter-helyettes volt: 269
- Ágotha Endre (1889–1956), római katolikus lelkész. 1913-ban szentelték pappá, 1945-től nyárádselyei plébános, a papi békemozgalom vezéralakja. Márton Áron szabadulása után kiközösítette: 28
- Akulov, ?, 1952-ben kolozsvári szovjet főkonzul: 241
- Albert Antal, 1954-ben az RMP KB magyar szekciójának kádere: 308
- Andics Erzsébet (1902–1986), kommunista kultúrpolitikus, történész. A két világháború között szovjet emigrációban élt, 1945-ben tért haza Moszkvából. 1946–53 között a pártfőiskola vezetője. 1950-től 1974-ig az ELTE tanára, 1948-tól 1956-ig az MDP KV tagja. 1956. október végén férjével, Berei Andorral együtt ismét szovjet emigrációba vonult, hazatérése után ismét egyetemi tanár: 174
- Andrásofszky Tibor (1914–1978), idegsebész, egyetemi tanár. 1949-től a marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet előadótanára, 1954-től docens, 1959-től egyetemi tanár. 1953-tól 1964-ig az intézet rektora, 1964-től az ideggyógyászat és idegsebészeti klinika vezetője: 302
- Anghelescu, Constantin C., publicista, egyetemi tanár. 1935 és 1950 között a jászvásári egyetemen oktatott, majd a Xenopol Történettudományi Intézet és az Oktatási Minisztérium munkatársa: 331
- Antal Dániel (1901–1972), agrármérnök, mezőgazdasági szakíró. 1944–45-ben Szolnok-Doboka (Szamos) megye alispánja, 1946–47-ben az MNSZ egyik alelnöke, nagy nemzetgyűlési képviselő. 1948-tól a kolozsvári Agronómián oktatott: 176
- Antonescu, Ion (1882–1946), tábornok, 1933–34-ben vezérkari főnök, 1940–44 közt Románia diktátora. 1944. augusztus 23-án I. Mihály letartóztattatta, átadták a szovjeteknek, 1946 májusában halálra ítélték, június 1-jén kivégezték: 8, 33, 114, 130, 134, 137
- Antos István (1908–1960), közgazdász, egyetemi tanár, 1945–51 között a Pénzügyminisztériumban államtitkár, 1954-ig miniszterhelyettes, 1957-től miniszter: 87, 140, 281
- Apostol, Gheorghe (1913–?), kommunista politikus. Vasúti munkásként lett tagja 1930-ban az illegális KRP-nek, 1936–44 között börtönben ült. 1948-tól 1969-ig tagja az RMP, ill. RKP PB-nek, 1955. áprilistól októberig a párt első titkára. 1952-től 1954-ig a Minisztertanács alelnöke. 1967–69 között az Általános Szakszervezeti Szövetség elnö-

- ke, a leváltása után diplomáciai szolgálatra küldték, 1975-ben félreállították: 235, 306, 332
- Apponyi Albert (1846–1933), nagybirtokos, politikus. 1906–10 és 1916–17 között kultuszminiszter. A párizsi békedelegáció vezetője, 1920-tól képviselő, a legitimista ellenzék vezéralakja: 97
- Arday Aladár (?–1961), református lelkész. 1947-ig nagyszalontai lelképásztor, esperes. 1947 áprilisától a nagyvárad (királyhágó-melléki) református egyházkerület főgondnoka, 1948 márciusától haláláig püspök volt: 78
- Asztalos István (1909–1960), író, szerkesztő. A II. világháború alatt a kolozsvári *Termés* egyik szerkesztője. A nyugati hadifogságból 1945 májusában tért vissza Kolozsvárra, ahol a *Képes Újság*, a *Falvak Népe*, majd az *Utunk* szerkesztőségében dolgozott. 1956-tól a *Napsugár* c. gyermeklap főszerkesztője. Több ízben volt néptanácsi képviselő: 335
- Asztalos Jenő, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 291
- Attlee, Clement (1883–1967), brit munkáspárti politikus. 1942-től miniszterelnök-helyettes, 1945–51 között miniszterelnök: 312, 323
- Auboyneau ?, francia diplomata: 20
- Auer Zoltán, bankigazgató: 110
- Augustin, Alexa, 1950 áprilisától 1953 januárjáig szállításügyi miniszter: 241
- Ausch Jenő (1882–?), jogász, 1948-ig kolozsvári ügyvéd: 221, 224–226
- Averescu, Alexandru (1859–1938), az I. világháború népszerű tábornoka, a két világháború között többször (1920–21, 1926–27) kormányfő volt: 85

B

- Bacsoni Jenő (1907–1996), közgazdász. 1949 előtt a Magyar Nemzeti Bank tisztviselője, osztályvezető-helyettes, majd 1954-ig a Pénzügyminisztérium devizagazdálkodási osztályának vezetője. 1954–75 között külkereskedelmi miniszterhelyettes: 221
- Bagdasar, Florica (1901–1978), orvos, akadémikus. 1946 decemberétől 1951 januárjáig egészségügy-miniszter: 153
- Bakcsi Miklós, a Közoktatásügyi Minisztérium Bákó megyei kiküldöttje: 189, 192
- Bakó Lajos, 1950-ben a Bákó megyei Újfalú tanítója: 188
- Bálint József, 1948-ban rendőr alezredes: 70
- Balla Károly (1913–1959), író, publicista. A II. világháborúban bekapcsolódott az ellenállási mozgalomba, 1944-ben deportálták. 1945-ben a *Világosság*, 1946-tól az *Igazság* munkatársa, 1951-től a *Művelődési Útmutató*, 1957-től az Ifjúsági Könyvkiadó szerkesztője: 335
- Balogh Edgár (1906–1996), publicista, szerkesztő, egyetemi tanár. 1931-ben kiutasították Csehszlovákiából, ezért került vissza Erdélybe, a kolozsvári *Korunk* egyik publicistája, majd szerkesztője. Részt vett a MADOSZ munkájában. 1944 októberében a MADOSZ/MNSZ egyik szervezője, 1945–46-ban az MNSZ egyik alelnöke, a *Világosság* szerkesztője. 1945-től a Bolyai Tudományegyetem oktatója, 1948–49-ben a rektora. 1949-ben koholt vádakkal letartóztatták, 1954-ben a „transzilvanisták” perében elítélték, kegyelemmel szabadult 1955-ben. A Bolyai, majd a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen oktatott, az újjáalakított *Korunk* egyik szerkesztője: 37–40, 172–174, 176–1177, 180–181, 261, 298, 300
- Balogh Ernő (1882–1969) geológus, 1940 előtt az EKE elnöke, 1940-től a Ferenc József, majd a Bolyai Tudományegyetem tanára 1959-ig: 25
- Bányai László (1907–1981), kommunista politikus, publicista, egyetemi tanár, 1934–38 között a MADOSZ főtitkára, 1945–46-ban, majd 1947-től az MNSZ egyik alelnöke, 1952–56 között a Bolyai Tudományegyetem rektora, 1956–58-ban az Oktatásügyi Minisztérium államtitkára, majd a bukaresti Történeti Intézet igazgatója, 1970-től akadémikus: 18, 38, 43, 105, 180–181, 207, 209–210, 240, 242, 260

- Barabás János, 1951-ben gyergyótölgyesi plébános: 231
- Bătagă, Ion, 1954-ben a MAT pártbizottságának tagja: 282, 297, 333
- Bărlădeanu, Alexandru (1911–1997), közgazdász, kommunista politikus. A II. világháború előtt az illegális KRP tagja. 1949–57 között külkereskedelmi miniszter, 1955 októberétől 1956 májusáig az Állami Tervbizottság elnöke, 1955-től 1969-ig a Minisztertanács egyik alelnöke. 1962–65 között az RMP PB, 1965–68 között pedig az RKP PVB tagja: 150–151
- Bauer Lajos, 1952-ben a Pénzügyi Központ tisztviselője: 253
- Bebrits Anna (1920–?) publicista, diplomata. 1948–51 között az MDP KV külügyi osztályán dolgozott, majd a nemzetközi kapcsolatok osztály vezetője (1951–53). 1955-től a *Szabad Nép*, ill. *Népszabadság* külpolitikai rovatának munkatársa, hágai nagykövete (1974–79): 208
- Bejan, Petre, mérnök. A 2. Tătărescu-kormányban hadügyi államtitkár-helyettes, a 3. Tătărescu-kormányban a Fegyverkezési Minisztérium államtitkár-helyettese. Az 1. Groza-kormány nemzetgazdasági minisztere 1945–46-ban: 331
- Beneš, Eduard (1884–1948), cseh politikus. 1918-tól 1935-ig külügyminiszter, utána köztársasági elnök, a müncheni egyezmény aláírása után emigrált, 1946-tól ismét köztársasági elnök, az 1948-as kommunista hatalomátvételt követően lemondott. A szudétánemeket (és a magyarok) elűzésének egyik fő szorgalmazója volt: 323
- Beniuc, Mihai (1907–1988), pszichológus, író, költő. Az ötvenes évek egyik kedvelt költője: 335
- Benkő Samu (1928–), művelődéstörténész. 1949–52 között a Bolyai Tudományegyetem marxista tanszékén tanársegéd, ekkor eltávolították munkahelyéről. 1953-tól az Akadémia kolozsvári Történeti Intézetének kutatója: 240
- Benkő, ?, 1954-ben a MAT pártbizottságának tagja: 283, 295–297
- Berei Andor (1900–1979), közgazdász, kommunista politikus. 1922-ben a Szovjetunióba került, onnan tért haza a II. világháború után. 1948-tól a Külügyminisztérium államtitkára, majd a külügyminiszter első helyettese. 1948–56 között az MDP KV tagja, 1949 és 1972 között megszakításokkal a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen oktatott: 108, 149, 151, 300–301
- Berija, Lavrentij, Pavlovics (1899–1953), szovjet-grúz politikus. 1921–31 között a CSEKA grúziai vezetője, 1938-ig a grúz KP első titkára, 1938–46 között az NKVD főnöke, 1946–53 között miniszterelnök-helyettes. A sztálini tisztogatások egyik hírhedt végrehajtója. 1953-ban belügyi és állambiztonsági miniszter lett, 1953 végén kivégezték: 41
- Bethlen Béla, gr. (1888–1979), földbirtokos, politikus. 1931–36 között az EGE elnöke, 1941–44 között Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyéék főispánja. 1944 szeptemberében kinevezték a kelet-magyarországi hadművelési területek polgári kormánybiztosává. 1946-ban koholt vádakkal 5 évre, majd 1952-ben még 3 évre ítélték: 41, 327
- Bikfalvi Ferenc (1901–?), agrármérnök. 1936-tól az EMGE kirendeltségvezetője, 1948-tól 1949-ig a kolozsvári Agronómia tanára, majd tisztviselő: 172–173
- Bíró Zoltán, Rákosi Máttyás testvére: 208
- Bodnăraș, Emil (1907–1976), katonatiszt, kommunista politikus. 1928-tól 1932-ig hivatásos katonatiszt, tagja az illegális KRP-nek. 1933-ban a Szovjetunióba szökött, 1944 tavaszán tért vissza onnan. 1944. augusztus 23-án részt vett az I. Mihály irányította Antonescu-ellenes puccsban. 1945-től tagja az RKP KB, majd 1948–65 között az RMP PB-nek. 1947–55 között hadügyminiszter, 1957–67 között a Minisztertanács egyik al-

- elnöke: 8, 10, 16, 21, 24, 37, 46–48, 319–322, 324, 332
- Bodnár Endre, 1951-ben a lujzi-kalagori magyar iskola igazgatója: 230
- Bodor András (1915–2000?), történész, műfordító. 1948 előtt a kolozsvári Unitárius Kollégium tanára, 1948 után a Bolyai, majd a Babeş-Bolyai Tudományegyetem professzora: 25
- Bodor Bertalan (1884–1969), bankigazgató. 1940–44 között a Pénzügyi Központ vezetője, 1945 után a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank igazgatója. Márton Áron római katolikus püspök egyik bizalmasa. 1950 februárjában koholt vádakkal letartóztatták, 1951-ben a Márton Áron-perben 5 évre ítélték, 1956-ban szabadult: 28, 38–39
- Boga Alajos (1886–1954), római katolikus lelkész. 1933-tól gyulafehérvári kanonok, 1945-től püspöki helynök, 1950-ben koholt vádakkal letartóztatták, 1954-ben hunyt el a máramarosszigeti börtönben: 28
- Boga Lajos (1885–1956) zoológus, szakíró. 1940 előtt a csikszeredai, ill. a székelyudvarhelyi katolikus főgimnáziumok tanára, 1941-től 45-ig az EME állattárának őre, 1945-től a Bolyai Tudományegyetem tanára: 25
- Bogdánffy Szilárd (1911–1953), római katolikus lelkész. 1934-ben szentelték pappá, 1947-ben O'Hara, a bukaresti nunciatura régense titokban püspökké szentelte, két évvel később letartóztatták, a nagyenyedi börtönben hunyt el: 28
- Boldoczki János (1912–1988), kommunista politikus, diplomata. 1948–51 között az MDP KV káderosztályán dolgozott, majd prágai nagykövet. Nagy Imre 1. kormányában, 1953–55-ben külügyminiszter, 1956–57-ben moszkvai nagykövet: 279, 303–304
- Boór János, 1949-ben belügyminisztériumi osztályfőnök: 116
- Borbély Samu (1907–1984), matematikus, egyetemi tanár. A két világháború között Budapesten és Berlinben tanult, 1940-től a Ferenc József, 1945-től a Bolyai Tudományegyetemek professzora. 1949-ben Magyarországra távozott, 1955-től a Műszaki Egyetemen oktatott: 25
- Borilă, Petre (1906–1973), besszarábiai származású kommunista politikus, az illegális KRP aktivistája. Részt vett az 1924-es Tatar Bunar-i felkelésben, majd a Szovjetunióba menekült. A harmincas években részt vett a spanyol polgárháborúban, a II. világháború alatt a Szovjetunióban szervezett „Tudor Vladimirescu” hadosztály egyik parancsnoka. 1948-tól 1969-ig az RMP KV, ill. az RKP KB-nak, 1952–65 között az RMP PB-nek a tagja. 1949-től több minisztériumot vezetett, 1954–65 között a Minisztertanács egyik alelnöke: 45, 271
- Boros Béla (1908–2003), római katolikus lelkész, titkos ordinárius, címzetes érsek. 1932-ben Rómában szentelték pappá, 1934-től a temesvári papnevelde tanára. 1948-ban a bukaresti nunciátúrán titokban püspökké szentelték. 1951-ben koholt vádakkal életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték, 1964-ben szabadult: 28
- P. Boros Fortunát (1895–1953), ferences szerzetes, történész. 1942–48 között az erdélyi ferences rendtartomány főnöke, majd brassói rendházfőnök, 1951-ben koholt vádakkal letartóztatták, a Duna-csatorna egyik kényszermunkatelepén halt meg: 28
- Brauner, Harry (1908–1989), muzikológus, etnográfus. A II. világháború előtt a neves Dimitrie Gusti munkatársa volt. 1948-tól a Folklórintézet igazgatója. 1954-ben a Pătrăşcanu-perben koholt vádakkal elítélték, 1962-ben szabadult: 171
- Bughici, Simion (?-?): besszarábiai származású kommunista politikus. A két világháború között az illegális KRP aktivistája, 1940-től

a Szovjetunióban élt. 1949–50-ben az RMP KB póttagja, 1949–52 között moszkvai nagykövet, 1955-ig külügyminiszter: 46–47, 314, 319–324

Bugnariu, Tudor (1909–1988), egyetemi tanár, publicista, kommunista politikus. A harmincas években különböző baloldali ifjúsági szervezetek tagja. 1944. október 11. után Kolozsvár polgármestere. 1948-tól a kolozsvári Babeş Tudományegyetem marxista tanára, 1955-től akadémikus: 175–176

Bugyi Pál, kommunista politikus, 1950–52 között Seps-i rajoni párttitkár, 1952–60 között a MAT néptanácsának elnöke: 44, 262–263, 296

Buza László (1885–1969) nemzetközi jogász, 1923-tól 1944-ig a szegedi, majd 1940-től kolozsvári Ferenc József, 1945-től a Bolyai Tudományegyetem tanára. 1948-ban visszatért Kolozsvárról Szegedre, a JATE oktatója lett: 25, 34

C

Ceauşescu, Nicolae (1918–1989), kommunista politikus. 1932-től párttag. Kétszer volt elítélve, 1940-től Gheorghiu-Dejzsel együtt raboskodott. A börtönben megválasztották a KISZ titkárává, 1944–45-ben a főtitkára. 1945 októberétől az RKP KB tagja, 1948-tól az RMP KV, 1954-től a PB tagja, KB-titkár 1965-ig. 1950–54 között hadügyminiszter-helyettes, vezérőrnagy rangban. 1965. március 22-én az RKP főtitkárává választották. 1967-től az Államtanács elnöke is, emellett 1969-től a hadsereg főparancsnoka: 8–9, 11, 306

Chimeşanu, ?, 1949-ben külügyi tisztviselő: 171

Chişinevschi, Iosif, (1905–1963), besszarábiai származású kommunista politikus. 1928-tól az illegális KRP tagja, többször bebörtönöztek. 1945-től a KB, 1948-tól a PB tagja. 1954–55-ben a Minisztertanács egyik alelnöke. Az RMP KV 1957. június 28.–július 3-i plenárisán Miron Constantinescuval

együtt „elhajlás” vádjával megfosztották a párttagságától: 18, 24, 27, 33, 40, 118, 123–125, 127, 133, 138, 239, 314, 325, 328, 331–332

Ciurar, Gheorghe, 1951-ben szárazpataki (Valea Seacă) római katolikus lelkész: 230

Constantinescu, Miron (1917–1974), szerkesztő, történész, kommunista politikus. 1936-tól tagja az illegális KRP-nek, 1939–44 között börtönben ült. 1945-től 1955-ig az RKP KB, ill. RMP KV tagja, 1952-től az RMP PB tagja. 1948-tól 1952-ig kőolaj- és ásványügyi miniszter, 1953–55 között az Állami Tervbizottság elnöke, 1956 novemberétől 1957 júliusáig oktatásügyi miniszter. Az RMP KV 1957. június 28.–július 3-i plenárisán Iosif Chişinevschivel együtt „elhajlás” vádjával megfosztották a párttagságától. 1968–74 között megint tagja lett az RKP KB-nak, 1969–70-ben oktatási miniszter, 1970–72-ben a pártakadémia rektora, 1969-től a „nemzetiségi dolgozói tanácsokat” felügyelő KB-titkár: 17–18, 21, 40, 99, 148, 332

Constantinescu-Iaşi, Petre (1892–1977), történész, politikus. A jászvásári egyetem tanára, az 1. Groza-kormányban propagandaminiszter: 333, 335

Czikó Lőrinc (1907–?), bukaresti születésű kommunista politikus, eredetileg vasmunkás, majd könyvelő. A MADOSZ alapító tagja. 1945–46-ban nagyváradi csendőrszervezet vezetője. 1946–48-ban nemzetgyűlési képviselő, 1948-ban az Oktatásügyi Minisztérium osztályvezetője: 96

Czikó Nándor (1905–1995?), bukaresti születésű kommunista politikus, eredetileg vasmunkás. Részt vett a MADOSZ/MNSZ 1944. októberi megalakításában. 1945–46-ban a nemzetiségügyi államtitkárság tanácsosa, később az MNSZ egyik alelnöke. 1946–48 között a Nagy Nemzetgyűlés egyik alelnöke: 30, 105, 180–181

Czitrom László, a Brassói Hitelbank igazgatója: 115

CS

- Csákány Béla (1911–1996?), jogi és közgazdasági szakíró, egyetemi tanár, 1944-ig brassói ügyvéd. 1944 októberében az MNSZ egyik alapító tagja, 1947-ig a szövetség főtitkára, 1947–48-ban a politikai titkárság tagja. 1947–50 között az RNB felügyelőbizottságának tagja, majd a Bolyai, ill. a Babeş-Bolyai Tudományegyetem tanára: 104
- Csehi Gyula (1910–1976), tanár, publicista, kritikus. 1940 előtt gimnáziumi tanár, emellett illegális pártmunkát is végzett. 1945 után pártaktivista, lapszerkesztő. 1947–52 között a Bolyai Tudományegyetem filozófiatanára. 1952-ben „ideológiai elhajlás” vádjával eltávolították, 1956-tól került vissza az egyetemre: 240
- Csőgör Lajos (1904–2003), fogorvos, szájsebész. 1940-től a Ferenc József Tudományegyetem tanársegéde, 1944–45-ben tanára. 1944 októberétől 1945 nyaráig Kolozs megye alispánja, az MNSZ egyik vezetője. 1945–48 között a Bolyai Tudományegyetem rektora, 1948–49-ben a marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet vezetője. 1949 novemberében koholt vádakkal letartóztatták, 1954-ben a „transzilvanisták” perében elítélték, 1955-ben kegyelemmel szabadult, majd az OGYI-n oktatott: 25, 37–40, 103, 153, 173, 180–181, 298–300
- Csupor Lajos (1911–1985), kommunista politikus. A II. világháború előtt az illegális KISZ tagja, 1944 után pártaktivista. 1950–52 között Sztálin tartomány, 1952–61 között a MAT pártbizottságának elsőtitkára. 1955–69 között az RMP KV, ill. az RKP KB tagja: 25, 44, 262, 264, 266, 282, 284, 288, 290, 293–297

D

- Daicovici(u), Constantin (1898–1973), régész, történész, 1934-től a kolozsvári Ferdinánd Király (1948-tól V. Babeş) Tudományegyetem tanára, akadémikus: 131, 162

Dálnoki Miklós Béla (1890–1948), katonatiszt, politikus. 1936-ig berlini katonai attasé, 1939-től csapatparancsnok. 1942 novemberétől Horthy főhadsegédje és katonai irodájának vezetője, majd 1944. július 1-jétől az 1. hadsereg parancsnoka. Az október 15-i nyilas puccs után szűkebb törzsével átmélt a Vörös Hadsereghez. Decemberben tért vissza Debrecenbe, a választásokon az Ideiglenes Nemzetgyűlés tagjává választották, december 22-étől 1945. november 15-ig az ideiglenes nemzeti kormány miniszterelnöke: 325

Dejeu, ?, 1952-ben Kolozs tartomány szervezési titkára: 241

Demeter Béla (1910–1952), publicista, szerkesztő. Az Erdélyi Fiatalok alapító tagja, 1936-tól az *Erdélyi Gazda*, 1941-től 1944-ig az *Esti Lapok* főszerkesztője, és az Erdélyi Párt vezetője, gr. Teleki Béla titkára. 1946-tól Tildy Zoltán tanácsadója, a béke-előkészítő osztály munkatársa. 1951-ben az ÁVH kiadta a Securitaténak, a vallatások alatt elhunyt: 39

Demeter János (1908–1988), jogász, publicista, egyetemi tanár. Alapító tagja az Erdélyi Fiataloknak, majd a MADOSZ-nak, 1944 őszén az MNSZ egyik vezetője, és Kolozsvár alpolgármestere. 1945-től a Bolyai Tudományegyetem tanára, 1952-ben hamis vádakkal letartóztatták, 1954-ben a „transzilvanisták” perében elítélték, 1955-ben kegyelemmel szabadult. A Bolyai, illetve a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen oktatott tovább: 38–40, 175–177, 181, 260–261, 298, 300, 325–326

Dimitrov, Georgi Mihajlovics (1882–1949), kommunista politikus. 1919-ben a bolgár KP alapító tagja, vezetője, 1924-ben a Szovjetunióba emigrált. 1935-től a KOMINTERN főtitkára, 1946-tól bolgár miniszterelnök, 1948-tól a BKP főtitkára: 108, 313

Dinnyés Lajos (1901–1961), földbirtokos, kisgazdapárti politikus, 1931–39 között or-

- szágygyűlési képviselő. 1947 márciusától szeptemberig honvédelmi miniszter, 1947 májusától 1948 decemberéig miniszterelnök, 1958-tól az országgyűlés elnöke: 19–20, 68
- Dobi István (1898–1968), politikus. 1935-től az FKGP egyik vezetője. 1945 novemberétől 1946 februárjáig államminiszter, novemberig földművelési miniszter, majd 1947 szeptemberéig ismét államminiszter, 1948 áprilisától decemberig megint földművelési miniszter. 1948 decemberétől miniszterelnök, ill. a Minisztertanács elnöke 1952 augusztusáig, 1967-ig az Elnöki Tanács elnöke: 322
- Dóczy Pál (1910–?), belgyógyász, klinikus, egyetemi tanár. 1945-től a Bolyai Tudományegyetem marosvásárhelyi Orvostudományi Karának belgyógyász tanársegéde, majd adjunktusa, 1950-től az Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet professzora, osztályvezető főorvos: 262
- Donath, Paul, 1949-ben a Külkereskedelmi Minisztérium igazgatója: 151
- Donescu, ?, 1950-ben pénzügyminisztériumi osztályvezető: 199–200, 204–206
- Dögei Imre (1912–1964), kommunista politikus. 1945-től párttag. 1946-tól az MKP, ill. 1948-tól az MDP KV tagja, 1950-től a SZÖVOSZ elnöke. Az 1956. november 4-én megalakult forradalmi munkás-paraszt kormány tagja, 1960-ig földművelési miniszter. „Baloldali elhajlás” miatt 1962-ben kizárták az MSZMP-ből: 186
- Drăghici, Alexandru (1913–1993). Eredetileg vasutas, az illegális KRP aktivistája, 1935-ben elítélték, Gheorghiu-Dejssel együtt raboskodott, 1944-ben szabadult. 1952 májusától belügy-, 1953-tól, a Securitate beolvasztása után állambiztonsági miniszter, 1957–65 között belügyminiszter. 1965-ben minden pártfunkciójából felmentették, 1968-ban kizárták a pártból: 235, 326, 331–332
- Drunek Mária, 1951-ben a Bákó tartományi Alexandrina magyar iskolájának az igazgatónöje: 230
- Duclos, Jacques (1896–1975), francia kommunista politikus, publicista. 1931-től az FKP titkára, 1935–43 között a Komintern VB tagja, a francia ellenállási mozgalom egyik vezetője. 1946-tól parlamenti képviselő, majd szenátor: 140
- Dumitrescu, Vladimir, régész. A bukaresti egyetem docense 1930–45 között: 332
- Dunn, James Clement (1890–1979), diplomata, 1944–1947 között amerikai külügyminiszter-helyettes, utána különböző nagyköveti posztokat töltött be: 15
- Dzodze, Kocsi/Koçi Xoxe (1917–1949), albán kommunista politikus. 1945–49-ben belügyminiszter. 1949-ben koholt vádakkal halálra ítélték és kivégezték: 9, 39, 236

E

- Égető Vilma, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 289
- Entz Géza, id. (1913–1993), művészettörténész. 1941–45 között a kolozsvári Egyetemi Könyvtár munkatársa, majd a Bolyai Tudományegyetemi tanára, 1950-ben el kellett hagynia Kolozsvárt, 1953-tól Budapesten az Országos Műemléki Felügyelőség egyik vezetője: 25
- Erdélyi (Goldstein) László (1896–1965), publicista. A két világháború között Csehszlovákiában élt, 1946-ban tért vissza Erdélybe. A kolozsvári *Igazság* munkatársa, 1950–52 között a Bolyai Tudományegyetemen oktatott, majd a bukaresti *Előré*hez került, 1957-től haláláig a *Korunk* egyik szerkesztője: 260

F

- Farkas Gábor, pedagógus, 1950-ben a Bákó megyei Lészped tanítója: 190
- Farkas Lujza, 1955-ben Csík rajoni képviselő: 333

Farkas Mihály (1904–1965), kommunista politikus. 1921-ben először a CSKP, majd az illegális KMP tagja. 1945-től az MKP KB, majd az MDP KV tagja, 1948–1953 között honvédelmi miniszter. 1956-ban a Rákosi-korszakban elkövetett bűnei miatt kizárták a pártból, 1957-ben 14 évre ítélték, de 1960-ban amnesztiával szabadult: 17, 183, 320

Farkas Vladimir (1925–2002), Farkas Mihály fia, 1945 után az ÁVO/ÁVH operatív tisztje. A Rákosi-korszakban elkövetett bűnei miatt kizárták a pártból, 1957-ben 14 évre ítélték, de 1960-ban amnesztiával szabadult: 10

Fáy-Halász Gedeon, 1947–48-ban bukaresti követségi titkár, „disszidálása” után a SZER munkatársa: 10, 52

Fazekas János (1917–2004), kommunista politikus. A székelykeresztúri tanítóképzőben végzett, 1945-től KISZ-aktivista. 1949–54 között a KISZ (IMSZ) KB, 1954–84 között az RMP KV, ill. az RKP KB, 1954–65 között a KB titkárságának, 1974–85 között a PVB tagja. 1961–65 között élelmiszeripari, 1974–80 között belkereskedelmi miniszter. 1965–75 között a Minisztertanács egyik alelnöke, 1975–82 között miniszterelnök-helyettes: 46–47, 306, 319–320, 323–324, 333

Fekete János (1918–), közgazdász. 1936–48 között a szarvasi Takarékpénztár, 1948–50-ben az MNB alkalmazottja, 1951-től 1953-ig a Pénzügyminisztérium osztályvezetője. 1968–86 között az MNB előkhelyettese: 218

Fényes Imre (1917–1977), fizikus, 1943-ban doktorált a Ferenc József Tudományegyetemen, először ott, majd a Bolyai Tudományegyetemen oktatott. 1948-ban el kellett hagynia Kolozsvárt, 1953-tól az ELTE tanára: 25

Feodorora, Zenaida, 1949-ben a Komszomol KV titkára: 171

Forgács Egon, diplomata, 1948-tól külügyminisztériumi segédtitkár, 1950–52 között

helsínki, 1952-től bukaresti követségi tanácsos: 44, 233, 301

Foriş Ştefan/Fóris István (1892–1946), szerkesztő, újságíró, 1940 előtt az illegális KRP aktivistája. 1931–35 között börtönben ült. 1940–44 között a párt főtitkára. Gheorghiu-Dej parancsára 1944 áprilisában koholt vádakkal a „pártrendőrség” letartóztatta, 1945 nyarán meggyilkolták. 1968-ban Ceauşescu rehabilitáltatta: 8

Fuchs Gábor (1910–1973), római katolikus lelkész. 1932-ben szentelték pappá, 1946-tól petrozsényi plébános, 1952-ben kitelepítettek Harasztosra. 1954-ben letartóztatták, két év múlva az ún. „jurisdikciós” perben ítélték el, 1964-ben szabadult: 29

G

Gál Ignác, 1955-ben Csík rajoni képviselő: 333

Gál József, 1951-ben ojtosi kántor: 230

Gáll Ernő (1917–2000), publicista, szociológus, szerkesztő, egyetemi tanár. 1940 előtt a *Korunk* szerkesztője, 1945–48 között a *Világosság* főszerkesztője, 1948-tól a Bolyai, majd a Babeş-Bolyai Tudományegyetem professzora. Az 1957-ben újraindított *Korunk* főszerkesztője: 43, 182

Gascoigne, Alvary Douglas Frederich (1893–1970) angol diplomata, 1944 végétől 1946-ig Nagy-Britannia magyarországi politikai megbízottja követi rangban: 15

Georgescu, Teohari (1908–1976), az illegális KRP tagja, 1940–44 között moszkvai emigrációban él, 1945–52 között belügyminiszter: 8, 18, 21, 32, 40, 42, 45, 48, 141, 235–237, 265, 311

Gerinczy Pál László (1906–1965), egyházjogász, premontrei rendi szerzetes. Aradi és nagyváradi tanulmányai után 1930-ban szentelték pappá, 1937-től gödöllői kormányzó perjel, 1939-től jászóvári és leleszi prépost. 1946-ban lemondott a préposti címről, visszatért Erdélybe, ahol mint váradhegyfoki prépostként élt haláláig: 182

- Gerő Ernő (1898–1980), kommunista politikus. 1919-ben a Vöröshadsereg tagja, 1922-ben a Szovjetunióból tért vissza, de letartóztatták és 1923-ban elítélték. 1925-ben kiadták a Szovjetunióknak, 1930-ban a Komintern VB munkatársa lett, a spanyol polgárháborúban a szovjet állambiztonság ügynökéként jelentős szerepe volt a politikai likvidálásokban. 1944 novemberében Moszkvából jött haza. 1945–56 között az MKB KB, ill. MDP KV és PB tagja. 1948–51 között a párt egyik főtitkárhelyettese. 1945–49 között közlekedésügyi, 1948–49-ben pénzügyminiszter, majd államminiszter. 1956 júliusától október 23-ig az MDP főtitkára. Október 29-én Moszkvába menekült, 1960-ban tért haza. 1962-ben kizárták a pártból: 10, 16–17, 33–34, 37, 45–47, 118, 121, 123, 125, 131, 140, 144, 146–147, 319–321, 323–324
- Gherghuți, Andrei, 1951-ben trunki (galbeni) római katolikus lelkész: 230
- Gheorghina, Ioan/Gyergyina János (1915–1998), minorita szerzetes, 1947–1959 között lézpedi plébános: 231
- Ghiuzan Mihály, 1951-ben tatrosi római katolikus lelkész: 230
- Gheorghiu-Dej, Gheorghe (1901–1965), eredetileg vasutas, az illegális KRP tagja. 1934–44 között politikai fogoly, 1945-től az RKP, 1948-tól az RMP főtitkára, 1952–56 között miniszterelnök: 7–11, 13–14, 16–18, 20–21, 32–34, 40–42, 45–46, 48, 68, 83, 112, 118, 121–122, 129–130, 133, 140–147, 194, 211–212, 235, 237, 239, 268, 311, 314, 320, 322, 324, 326, 328–332
- Goldberger, Nicolae/Miklós (1904–1970), kommunista politikus. 1932–36 között az illegális KRP PB tagja, 1926–29 és 1936–40 között börtönben ült, 1941–44 között a Tg. Jiu-i internálótáborban raboskodott. 1944 után különböző pártfunkciókat töltött be. 1958-tól a KB mellett működő Párttörténeti Intézet igazgatóhelyettese, majd igazgatója: 271, 273, 288
- Gönczy Lajos (1889–?) református lelkész, teológus. 1924-től a kolozsvári Református Teológia tanára. 1948-ban, az Egységes Protestáns Teológia létrehozásakor az állami hatóságok kényszernyugdíjazták: 26
- Grigorjev, Bela Janovics/Geiger Béla (1909–1983), magyarországi származású szovjet diplomata. 1922-ben került a családjával a Szovjetunióba, 1940-től állt külügyi szolgálatban, részt vett a szovjet béke-előkészítésben. 1945 szeptemberétől 1946 júniusáig a budapesti szovjet nagykövetség titkára, majd a Külügyminisztériumban dolgozott: 42
- Grün Ferenc, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 289
- Groza, Petru (1884–1958), ügyvéd, politikus. 1920–21-ben, majd 1926–27-ben az 1. és 2. Averescu-kormány tárca nélküli minisztere, 1927-ig néppárti képviselő. 1933-ban az Ekésfront alapítója, vezetője. 1944 novemberében és 1945 februárja között a Sănătescu és a Rădescu-kormányban miniszterelnök-helyettes. 1945. március 6-tól 1952-ig miniszterelnök, 1952-től az Elnöki Tanács elnöke volt: 7, 8, 11, 13–16, 18–21, 29–31, 51–52, 68–69, 72, 74, 105, 177, 213, 235, 243, 307, 333–336

GY

- Gyallay-Pap Domokos, külügyminisztériumi fogalmazó, 1946–47-ben bukaresti követségi attasé: 10
- Gyöngyösi János (1893–1951), publicista, politikus, külügyminiszter. 1931-től az FKGP tagja, 1939-től az országos választmány tagja. 1944 novemberében az ideiglenes nemzeti kormány külügyminisztere, a külügyi tárca élén állt 1947 szeptemberéig, ezt követően a Pénzügyi Központ elnöke: 8, 14
- Gyöngyössy István (1910–1994), jogász, 1946–49 között a bukaresti magyar diplomáciai képviselő diplomatája, ill. vezetője, 1949–1954 között politikai elítélt: 10, 19–21, 38–39, 53, 56, 59, 65, 68, 70–72

György Lajos (1890–1950) irodalomtörténész, szerkesztő, egyetemi tanár. 1931-től a Pázmány Péter Tudományegyetem magántanára. 1931–40 között az EME titkára, 1940-től a kolozsvári Ferenc József, 1945-től 1947-ig a Bolyai Tudományegyetem professzora, októberben nyugdíjazták: 25

Györy György (1906–1994), szülész-nőgyógyász, egyetemi tanár. 1947-től 1953-ig a Bolyai Tudományegyetem marosvásárhelyi Orvostudományi Kara, ill. 1948-tól az Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet magyar állampolgárságú, szerződéses tanára. 1953-ban felmondták a szerződését, emiatt visszament Budapestre, az Orvostovábbképző Intézetben dolgozott: 153, 262

H

Habsburg Antal, főherceg: 64

Hagiu, Constantin, az ötvenes években a Mező- és Erdőgazdasági Minisztérium államtitkár-helyettese: 329

Hajdú Győző (1929–), publicista, író, szerkesztő, kommunista politikus. 1950-től a kolozsvári *Utunk* szerkesztője, 1953–89 között a marosvásárhelyi *Igaz Szó* főszerkesztője. 1954-től volt párttag, 1959–69 között a KISZ KB tagja, 1984–89 között az RKP KB póttagja. 335

Hajós József (1923–), filozófiatörténész. 1949–52 között a Bolyai Tudományegyetem tanársegéde, ekkor az általános tisztogatások keretében eltávolították a munkahelyéről. 1955–58-ban kiadói szerkesztő, majd tudományos kutató: 240

Haranghy László (1897–1975), kórbonctani szakorvos, egyetemi tanár. 1940-ben a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemre hívták meg, ahonnan a kiűritési parancs miatt 1944-ben Németországba távozott. 1946-ban visszament a szerveződő Bolyai Tudományegyetemre, 1952-ig a marosvásárhelyi orvostudományi kar, ill. 1948-tól az Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet magyar állampolgárságú szerződéses professzoraként oktatott. Amikor a szerződését nem

újították meg, visszament Budapestre és az orvosi egyetemen oktatott tovább: 180

Hațieganu, Emil (1878–1959), jogász, egyetemi tanár, nemzeti parasztpárti politikus. A Vaida–Voievod-kormányokban államminiszter, 1946-ban pedig Groza 1. kormányában tárca nélküli miniszter volt: 15

Hausner, Konstantin, 1951-ben diószéni (gyószéni) római katolikus lelkész: 230

Háy László (1891–1975), orvos, közgazdász. 1920–1944 között berlini, majd moszkvai emigrációban élt. 1946–48-ban az MNB elnöke, 1948-tól külkereskedelmi államtitkár, 1954–56-ban miniszter, majd a Közgazdasági Egyetem tanára, ill. rektora : 109, 113, 119, 136

Haynal Imre (1892–1979), belgyógyász, egyetemi tanár. 1915-ben a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen avatták az orvostudományok doktorává. 1934–40 között Budapesten főorvos, 1940 őszén meghívták a Kolozsváron újjászervezett Ferenc József Tudományegyetemre. 1944 őszén (Miskolczy Dezső rektorral együtt) a kiűritési parancs ellenére a helyén maradt és jelentős szerepet vállalt az egyetem további működésében. 1946-ban visszatért Budapestre, az Orvostudományi Egyetemen oktatott tovább: 299

Hegedűs András (1922–1999), kommunista politikus, szociológus. 1945–47-ben a MADSZ országos titkára, 1951–56 között az MDP KV és PB tagja. 1953–55 között a Minisztertanács első elnökhelyettese, 1955–56-ban elnöke. 1956–58-ban moszkvai emigrációban élt, utána szociológusként dolgozott: 48, 319–320, 324–325

Heltai György (1914–1994), jogász, 1945–48-ban a Külügyminisztérium politikai osztályának a vezetője. 1949. augusztus 20-án koholt vádak alapján letartóztatták, a Rajkügy egyik mellékperében ítélték el, 1954-ben szabadult, 1956. november 1-jétől a miniszterelnökként külügyminiszteri feladatokat is ellátó Nagy Imre mellett külügy-

miniszter-helyettes. A forradalom leverése után emigrált: 70

Hitler, Adolf (1889–1945), az NSDAP vezetője, birodalmi kancellár: 139

Horthy Miklós, nagybányai (1868–1957), 1918-ban a Monarchia flottaparancsnoka, 1919-ben a Nemzeti Hadsereg főparancsnoka, 1921–44 között Magyarország kormányzója: 33, 114, 130, 134, 137, 139

Horváth Gyula, 1949-ben rendőr alezredes: 155

Horváth István (1909–1977), költő, író. 1926–40 között szülőfalujában, Magyarózdton gazdálkodott, első versei 1937-ben jelentek meg. 1942-től a Ferenc József Tudományegyetemen altiszt. 1945-től 1949-ig a *Falvak Népe* szerkesztője, 1956–59 között az *Utunk* munkatársa. Meggyengült látása miatt 1962-től nyugdíjas: 335

Horváth József, 1952-ben a Pénzügyi Központ tisztviselője: 253

Hruscsov, Nyikita, Szergejevics (1894–1971), szovjet-ukrán politikus. 1924-től pártmunkás Ukrajnában, majd 1931-től Moszkvában. 1938 és 1949 között az Ukrán Kommunista Párt első titkára, egyidejűleg 1944–47-ben az ukrán kormány elnöke. 1934-től 1966-ig az SZKP KB, 1939-től 1964-ig a PB (Elnökség) tagja. 1953–1964 között az SZKP KB első titkára, 1958-tól 1964-ig miniszterelnök. 1964 októberében puccsszerűen váltották le párt- és állami tisztségeiből: 310

I

Iacob, Alexandru/Jakab Sándor (1913–2000?), kommunista politikus. Az illegális KRP aktivistája, a 2. bécsi döntés után átlépett a KMP-be, az 1942-es lebukások után szinte az egyetlen vezető, aki szabadlábban maradt. 1944 őszén az RKP Kolozsvár tartományi bizottságának a vezetője lett. 1947 novemberétől 1952 márciusáig pénzügyminiszter-helyettes, augusztusban koholt vádakkal letartóztatták, 1954-ben a Luka-perben 20

évre ítélték. 1964-ben szabadult: 18, 87, 109, 115, 136, 326, 329

Iklódi (Hirsch) Dezső, diplomata. A harmincas években került a bukaresti magyar követ-ségre, 1946–49-ben követségi tanácsosi beosztásban dolgozott: 10, 22, 53, 58, 80, 83, 149, 151–152

Imre Lajos, (1888–1974), pedagógiai szakíró, teológus, egyetemi tanár. 1913-ban avatták a neveléstudományok doktorává, 1921–48 között a kolozsvári Református Teológián a gyakorlati teológia tanára, 1945-től 1947-ig a Bolyai Tudományegyetemen a neveléstudomány professzora. 1948-ban kényszer-nyugdíjazták: 26

Imreh Rozália, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 285

Incze Tibor, pedagógus, 1950-ben Bákó megyei helyettes tanító: 191

Ionașcu, Costin, a II. világháború alatt a 9. Gyalogos-hadosztály parancsnoka, 1945–47-ben vezérkari főnök: 51

J

Jakab István, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 285

Jakó Zsigmond (1916–), történész, egyetemi tanár. 1940-ben doktorált a Pázmány Péter Tudományegyetemen, 1941–44 között az EME levéltárosa. 1945-től oktatott a Bolyai Tudományegyetemen. 1952-ben, az általános tisztogatások során eltávolították az intézményből, de 1954-ben visszavették. 1959-től a Babeș-Bolyai Tudományegyetem tanára volt: 261

Jankó Pál bankigazgató: 116

Jordáky Lajos (1913–1979), politikus, szociológus, publicista. 1944 októbere előtt az MSZDP tagja volt, a szovjetek bejövetele után átlépett a KP-ba, de 1947-ben kizárták az RKP-ból. 1945–47 között a Bolyai Tudományegyetem tanára, 1952-ig a Kolozsvári Magyar Színház irodalmi titkára, dramaturgja. 1952-ben koholt vádakkal letartóz-

tatták, 1954-ben a „transzilvanisták perében” elítélték, 1955-ben kegyelemmel szabadult, majd a Bolyai, illetve a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen oktatott: 7, 38, 41, 176, 181, 260–261, 298–300, 325–327, 329–331

Juhász Lajos (1899–?), kommunista politikus. Temesvári munkás, 1939-től tagja a MADOSZ-nak, 1944 szeptemberében egyike a szervezet újjászervezőinek. 1946 augusztusától az MNSZ Központi Intéző Bizottságának, 1947-től az egyik alelnök: 30, 44–45, 105, 212–206, 233, 267–269, 271, 273–274

Jurca Péter (Petru), a kolozsvári vasúti fűtőház főnöke, 1952-ben a városi néptanács elnöke: 260

K

Kacsó Sándor (1901–1984), író, publicista, szerkesztő. 1927–40 között a *Brassói Lapok* munkatársa, 1938-tól főszerkesztője. 1946–48 között parlamenti képviselő, 1947–52 között az MNSZ elnöke, lemondása után az Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, majd az Irodalmi Kiadó kolozsvári szerkesztőségében dolgozott: 29–30, 44–45, 103–104, 212–214, 233, 260–261

Kafka József, 1950-ben a SZÖVOSZ tervfőosztályának vezetője: 186

Kállai Gyula (1910–1996), kommunista politikus. 1944 előtt az illegális KMP tagja, publicista. 1945 után az MKP, majd az MDP KV tagja, 1951-ben koholt vádakkal elítélték, 1954-ben szabadult. 1957–89 között az MSZMP KB, 1957–75 között a PB tagja. 1957-től művelődésügyi miniszter, 1958-tól államminiszter, 1960–65 között miniszterelnök-helyettes, 1965–67-ben miniszterelnök: 48, 163, 170, 172, 177–178, 180, 183, 185, 192, 194, 207, 209, 212, 215, 218, 221

Kállai József (?), diplomata, bukaresti követségi attasé: 171–172, 239

Kálló Iván, diplomata, 1950 januárjától 1951 áprilisáig bukaresti követ: 27, 44, 148, 183–188, 192, 194, 198, 207, 209, 212, 214–216,

Kálmán, ?, kolozsvári egyetemi tanár: 172–173

Kalmár György, diplomata: 275, 279, 306

Kardos István, 1951-ben Bákó tartományi tanügyi inspektor, a magyar iskolák felügyelője: 227, 229, 232

Kavtaradze, Szergej Ivanovics (1885–1971), szovjet diplomata. 1941–43-ban a Külügyi Népbiztosságon dolgozott, 1943–45-ben népbiztoshelyettes. 1945–52 között bukaresti nagykövet: 27

Kedves Domokos, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 285

Keleti Ferenc (1910–1979), nyomdász, kommunista politikus, diplomata. Az illegális KMP tagja, 1948 után az MDP KV adminisztratív osztályán dolgozott, 1956 júliusától 1959 novemberéig bukaresti nagykövet: 309

Kemény György, pénzügyminisztériumi államtitkár: 22, 115

Kerekes Irma, pedagógus, 1950–52-ben Bákó tartományi tanfelügyelő: 191

Kerenszkij, Alekszandr Fjodorovics (1881–1970), ügyvéd, politikus. 1917 februárjától az ideiglenes kormány igazságügyminisztere, augusztustól miniszterelnök. A bolsevik puccs után Nyugatra menekült, amerikai emigrációban halt meg: 21

Keresztes Mihály (1902–1984), kommunista politikus. 1927-ben került kapcsolatba az illegális KMP-vel. 1945–47-ben Békés megye főispánja, 1948–53 között földművelésügyi államtitkár, majd miniszterhelyettes: 186

Kicsi Ibolya, pedagógus, 1950-ben a Bákó megyei Újfalú (N. Bălcescu) tanítója: 190

Kisbenke György, író, szerkesztő. 1953-tól a *Népművelés* szerkesztője: 305

Kiss Elek (1888–1971), unitárius lelkész, pedagógiai, teológiai szakíró. 1921–26 között az Unitárius Teológiai Akadémia tanára, majd

- az egyház főgondnoka, főjegyző. 1946 szeptemberében püspökké választották, haláláig betöltötte a tisztségét: 74
- Kiss Károly (1903–1983), kommunista politikus. A két világháború között az illegális KMP aktivistája, vezetője, többször elítéltek. 1945–46-ban tagja lett az MKP PB-nek, majd kétszer az MDP PB-nek. 1951–52-ben külügyminiszter, majd 1953 júliusáig miniszterelnök-helyettes. 1956. november 4. után tagja lett az MSZMP PB-nek, 1957-től az Elnöki Tanácsnak: 233, 252
- Klimkó Dezső (1900–1972), sebész, egyetemi tanár. 1941-ben hívták meg a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem sebészeti klinikájára. 1945–47 között a Bolyai Tudományegyetem marosvásárhelyi sebészeti klinikájának igazgatója, az egyetem professzora. 1947-ben visszament Budapestre, az orvosi egyetemen oktatott tovább: 180
- Kohn Hillel (1892–1972), ügyvéd, publicista, egyetemi tanár, kommunista politikus. A kolozsvári *Új Kelet* egyik alapítója, 1940 előtt az illegális KRP aktivistája, a 2. bécsi döntés után a KMP-be lépett át. 1942-ben életfogytiglanra ítélték, 1945 tavaszán tért haza Buchenwaldból. A Demokrata Zsidó Népközösség vezetője lett, és a Bolyai Tudományegyetemen oktatott: 107
- Kónya Lajos (1914–1972), költő, publicista. 1950-ben az Írószövetség lektorátusának vezetője, majd a szövetség főtitkára 1954-ig. 1956 őszén a *Csillag* szerkesztője: 323
- Korparich Ede (1893–?), tengerésztiszt, szervezetkezeti vezető. 1945 szeptemberétől a Kaláka Szövetkezeti Központ elnöke. 1949 novemberében koholt vádakkal letartóztatták, 1951-ben a Márton Áron-perben 5 évre ítélték. Szabadulása után, 1956-ban az NSZK-ba emigrált: 28, 34, 37–39
- Kossa István (1904–1965), kommunista politikus. A II. világháború előtt szakszervezeti aktivista. A háború alatt katonaszökevény, a Szovjetunióban „antifasiszta iskolát” végzett. 1944-ben jött vissza Magyarországra. 1945–48 között a Szakszervezeti Főtanács titkára. Az MKP, ill. MDP KV-nak 1945-től a tagja. 1948–49-ben iparügyi, majd 1950 februárjáig pénzügyminiszter. 1951-ben az Állami Egyházügyi Hivatal vezetését bízták rá. 1957-től az MSZMP KB tagja, 1963-ig közlekedési és postaügyi miniszter: 183
- Kosztov, Trajcsó (1897–1949), bolgár kommunista politikus. 1921-től moszkvai emigrációban élt, a Kominternnél dolgozott. 1944–46 közt a BKP KB titkára, 1946-tól a Minisztertanács elnökhelyettese. Koholt vádakkal letartóztatták, 1949 decemberében halálra ítélték és kivégezték: 9, 39, 236
- Kovács György, diplomata, 1949–50-ben bukaresti sajtóattasé: 175, 177, 183
- Kovács György (1911–1990), író, publicista, politikus. 1952-től a MAT pártbizottságának, 1955–74 között az RMP KV, ill. az RKP KB tagja, 1965–69 között a Nagy Nemzetgyűlés egyik alelnöke: 284, 295–296, 333, 335–336, 284, 295–296, 333, 335–336
- Kovács Olga, 1951-ben lészpedi tanítónő: 232
- Kruszlák Ferenc, 1952-ben pénzügyminisztériumi tisztviselő: 253–254
- Kurkó Gyárfás (1909–1983), vasmunkás, vasipari vállalkozó, kommunista politikus. A MADOSZ egyik alapítója, elnöke. 1943-ban bebörtönözték, egy év múlva szabadult, októberben a MADOSZ, ill. MNSZ egyik megalapítója, 1947-ig az elnöke. 1947-ben kiállt a magyar szövetkezetek és az MNSZ önállósága mellett, ez okozta a bukását, az 1947. novemberi temesvári kongresszuson leváltották. 1949 novemberében hamis váddal letartóztatták, 1951-ben a Márton Áron-perben 10 évre és 25 év kényszermunkára ítélték. 1964-ben szabadult, utána vasmunkásként dolgozott: 17, 19, 28, 37–40, 104, 172–173, 182

L

- Lakatos István (1904–1993), nyomdász, publicista, szerkesztő, szociáldemokrata politikus. A harmincas években a nyomdász szakszervezet egyik vezetője, 1936-tól az RSZDP KB tagja. 1945 januárjában tagja lett az ODA Észak-erdélyi Központi Végrehajtó Bizottságának, 1945–46-ban a szövetség Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központjának elnöke. 1947 októberében kilépett az RSZDP-ből, mert ellenezte a „pártegyesülést”. 1950 februárjában letartóztatták, 1951-ben a Márton Áron-perben életfogytiglanra ítélték, 1964-ben szabadult: 28, 34, 38–39
- Láng István, belgyógyász, klinikus, egyetemi tanár. 1945–49 között a Bolyai Tudományegyetem Orvosi Karán szerződéses magyar állampolgárságú tanár: 301
- Lascăr, Mihail (?–1959), tábornok. 1942–44 között a 6. gyalogoshadosztály, 1945-ben a „Horia-Closca-Crisan” hadosztály parancsnoka, 1946–47-ben a 2. Groza-kormány hadügyminisztere: 51
- László István, a marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet tanára: 262–263
- László József, 1955-ben Csík rajoni képviselő: 333
- Lenin, Vlagyimir Iljics (1872–1924): 21, 76, 105, 194
- Loncear, Carol (1917–1991), mérnök, kommunista politikus: 235
- Luca, Vasile/Luka László (1898–1963), kommunista politikus. Az illegális KRP egyik vezetője, több ízben elítélték. 1940-ben, Észak-Bukovina szovjet megszállásakor a cernăuți börtönből szabadult, a háború alatt dolgozott a moszkvai rádió román szerkesztőségében, tagja volt Szovjet-Ukrajna Legfelsőbb Tanácsának. 1944 szeptemberében tért haza, az ODA országos főttkára lett, 1945–52 az RKP KB, ill. az RMP KV és a PB tagja. 1948–52 között pénzügyminiszter. 1952-ben koholt vádakkal letartóztatták, 1954-ben másodfokon életfogytiglanra ítélték, a nagyenyedi börtönben halt meg: 8,

10, 16–24, 27–28, 30, 32–34, 40, 45, 48, 68, 79, 103–106, 108–109, 112–113, 115, 118–119, 121–122, 126–127, 129–130, 132, 134–137, 139, 141–146, 149–152, 185–186, 215, 226, 234–238, 240, 245, 260, 265, 311, 314, 326–327, 334–335

Lukács László, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 282, 290, 296

M

- Majtényi Erik (1922–1982), költő, műfordító, szerkesztő. 1949–51 között az *Ifjúmunkás* szerkesztője, 1953-ig az Ifjúsági Kiadónál dolgozott. 1955–56-ban az Írószövetség titkára, majd az *Előre*, az *Igaz Szó*, *Művelődés*, *Utunk* belső munkatársa: 335
- Makkai László (1914–1989), történész. 1941–44 között az Erdélyi Tudományos Intézet munkatársa, 1942-től a Ferenc József Tudományegyetem magántanára. 1945–49 között a Kelet-európai Tudományos Intézet tanára, 1949-től az MTA Történettudományi Intézetében dolgozott, valamint 1971-től a debreceni Református Teológiai Akadémián. Erdély történetének egyik legismertebb kutatója: 126
- Malenkov, Georgij, Makszimilianovics (1902–1988), szovjet politikus. 1925-től a SZK(b)P KB apparátusában dolgozott. 1939–1946 között a káderpolitikai főosztály vezetője. 1937-től 1957-ig a KB, 1946-tól 1957-ig a PB, a II. világháború idején az Állami Honvédelmi Bizottság tagja. 1953–1955 között miniszterelnök, majd 1957-ig villamosenergia-ipari miniszter. 1957 nyarán kizárták a KB-ból, majd 1961-ben a pártból: 305, 329
- Málnăşan, Aurel (1911–1986), kommunista politikus, diplomata. 1949–52 között budapesti, 1952–54 között római követ. 1955-től 1963-ig külügyminiszter-helyettes, ezt követően különböző diplomáciai szolgálatokat látott el: 208
- Maniu, Ion (1873–1953), ügyvéd, politikus. 1918 előtt a Román Nemzeti Párt elnöke, 1919 de-

- cemberétől 1920-ig a nagyszebeni Consiliul Dirigent vezetője. 1926-tól a Nemzeti Pártszövetség elnöke, 1928–30 között miniszterelnök. 1944 szeptemberében az 1. Sănătescu-kormány államminisztere. 1947-ben koholt vádakkal életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték, a máramarosszigeti börtönben halt meg: 21, 85
- Manuilscu, Dmitrij, Zaharovic (1883–1959), szovjet-ukrán kommunista politikus. 1921-től az ukrán KP KB titkára, 1924-től a KOMINTERN VB Elnökségének a tagja. 1944-ben az ukrán kormány miniszterelnök-helyettese és külügyminisztere, 1946-ban részt vett a párizsi béketárgyalásokon: 14
- Mao Ce-tung (1893–1976), tanító, kommunista politikus. A KKP alapító tagja, 1930-tól a vezetője. A polgárháború megnyerése után miniszterelnök, 1954-től államfő: 108, 112
- Marin, Gheorghe Gaston (1918–?), mérnök, kommunista politikus. 1949 augusztusától elektromos energetikai, 1953 januárjától elektromos ipari és elektromos energetikai miniszter. 1954 májusától 1956 májusáig 1965 augusztusáig az Állami Tervbizottság elnöke: 17
- Marina, Iustinian (1901–1977), román ortodox lelkész, 1948-tól haláláig ortodox patriárka: 169
- Marinescu, ?, 1949-ben a bukaresti Külügyminisztérium osztályvezetője: 171–172
- Marjai József (1923–), kommunista politikus, diplomata. 1953–55-ben a Külügyminisztérium protokollosztályának, 1955–56-ban a politikai osztálynak a vezetője. 1956–70 között svájci, prágai, majd belgrádi nagykövete. 1970–73-ban külügyminiszter-helyettes, 1973–76-ban külügyi KB-titkár, 1976–78-ban moszkvai nagykövete, utána 1988-ig miniszterelnök-helyettes: 260
- Márton Áron (1896–1980), 1924-ben szentelték pappá, 1930-tól az *Erdélyi Iskola* szerkesztője, 1938-tól gyulafehérvári római katolikus püspök. 1949-ben koholt vádakkal letartóztatták, 1951-ben életfogytiglanra ítélték. 1955-ben kiszabadult, 1957 és 1967 között házi őrizetben tartották: 14, 25–29, 34, 38–39, 79, 156, 158–159, 168–169, 179, 181–182, 299, 333–336
- Márton Gyula (1916–1976), nyelvész, egyetemi tanár. 1942–44 között az ETI kutatója, 1947–48-ban a kolozsvári Református Kollégium tanára. 1948–50-ben a Bolyai Tudományegyetem előadó tanára, 1950-től professzora. 1956–59 között az egyetem rektorhelyettese, 1959-től a Babeş-Bolyai Tudományegyetem professzora: 25
- Márza, Vasile (1902–1995), orvos, biológus, akadémikus. 1950 januárjától 1953 januárjáig egészségügy-miniszter: 153
- Mataisz Péter, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 282, 333–335
- Máthé Lajos, 1955-ben Csík rajoni képviselő: 333
- Mátyás Mátyás (1888–1956), sebész, egyetemi tanár. 1919 előtt a Ferenc József Tudományegyetem klinikusa. A két világháború között magánpraxist folytatott, 1945-től a Bolyai Tudományegyetem marosvásárhelyi Orvostudományi Karán, ill. 1948-tól az Orvosi és Gyógyszerészeti Intézetben oktatott, gyógyított: 262
- Méhész Mária, 1952-ben a Népi Demokrácia Frontja Kolozs tartományi titkára: 260
- Méliusz (Nelovánkovic) József (1909–1995) író, publicista, műfordító. 1945–46-ban a Propagandaminisztérium tanácsosa, 1952-ig a Kolozsvári Magyar Színház igazgatója, 1952-ben koholt vádakkal letartóztatták, bíróság nélkül tartották fogva, a feleségét pedig meggyilkolták. 1955-i kiszabadulása után Bukarestbe költözött: 38, 172–173, 175, 299
- Mezincescu, Eduard, kommunista politikus, diplomata. 1948 májusától művészeti miniszter, 1949 júliusától a minisztérium helyett létrehozott Művészeti Bizottság elnöke lett, majd a külügyminiszter-helyettes, később diplomáciai szolgálatban volt: 208

- Mihalache, Ion (1882–1963), parasztpárti politikus. A harmincas években több kormánytagja, 1946-ban az 1. Groza-kormányban tárca nélküli miniszter. 1947-ben koholt vádakkal életfogytiglani börtönbüntetésre ítélték, a máramarosszigeti börtönben halt meg: 21, 41, 331
- Mihalca, Adrian, igazságügy-minisztériumi vezetőtitkár: 116
- I. Mihály, Hohenzollern (1921–), 1940–47 között Románia királya: 5, 8, 13, 20–21, 51–52
- Mihnea, Stroe, jogász, kommunista politikus. 1948-ban a Román Nemzeti Bank helyettes, 1949-ben a főkormányzója, 1959-ben koholt vádakkal bebörtönözték: 149
- Mike Lehel, pedagógus, 1950-ben a Bákó megyei Diószeg (Tuta) tanítója: 190
- Mikojan, Anasztaz Ivanovics (1895–1978), szovjet-örmény politikus. 1926–1953 között bel- és külkereskedelmi, közellátási és élelmiszeripari népbiztos (miniszter). 1937 és 1964 között a Népbiztosok Tanácsának (minisztertanácsának) elnökhelyettese. 1964-ben a Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke, 1965–1974 között tagja. 1923-tól 1976-ig a KB, 1935-től 1966-ig a PB tagja volt: 322
- Mindszenty (Pehm) József (1892–1975), római katolikus lelkész, érsek. 1915-ben szentelték pappá, 1944 márciusától veszprémi püspök, 1945 szeptemberében XII. Pius esztergomi érsekké nevezte ki. 1948 karácsonján koholt vádakkal letartóztatták és 1949-ben egy kirakatperben életfogytiglani fegyházra ítélték. 1956. október 31-én kiszabadították, november 4-én az amerikai nagykövetségre menekült, onnan 1971-ben távozhatott Bécsbe: 112, 130
- Minucz János (Ioan Minuț), római katolikus lelkész. A II. világháború alatt bákói káplán, később lézpedi, majd ojtózi plébános: 230
- Miskolczi Dezső (1894–1978), ideg- és elmeorvos, egyetemi tanár. 1930-tól a szege-
- di, 1940-től a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen oktatott. 1944 őszén a kiűritési parancsot megtagadva az egyetemmel helyben maradt, 1945-től a Bolyai Tudományegyetemen oktatott tovább. 1964-ben telepedett vissza Magyarországra: 25, 153, 262, 300–303
- Mityin, Mark Boriszovics, a *Tartós Békéért, Népi Demokráciáért* c. Kominform-lap felelős szerkesztője: 48
- Mocsáry Lajos (1826–1916), politikus, földbirtokos. A magyarországi nemzeti kisebbségekkel szembeni méltányosabb politika szószólója: 97
- Módi Antal, és Antalné, 1950-ben Bákó megyei helyettes tanítók: 190–191
- Modoran, ? 1948 és 1952? között pénzügyminiszter-helyettes: 115
- Moghioroș, Alexandru/Mogyorós Sándor (1911–1969), kommunista politikus. A két világháború között az illegális KRP aktivistája, 1936-ban Ana Paukerrel ítélték el, 1944-ben szabadult. 1945–68 között az RKP KV, ill. RMP KV, 1948–65 között a PB, 1965–68 között a PVB tagja, 1954–55-ben a Minisztertanács első elnökhelyettese: 32–33, 43, 45–46, 112, 118, 123, 125, 243, 282, 291, 293–297, 313, 332
- Molnár Erik (1894–1966), jogász, történész, kommunista politikus. 1947-ig népjóléti, 1948 márciusától augusztusig külügy-, 1954–56-ig igazságügyminiszter. 1956 után az ELTE-n oktatott: 65, 68, 70–72, 78, 80, 85, 279
- Molotov, Vjacseszláv, Mihajlovics (1890–1986), 1930-tól 1941-ig a Népbiztosok Tanácsának elnöke, 1941–46 között első elnökhelyettese. 1939–49 és 1953–56 között külügyi népbiztos, 1946-tól külügyminiszter, 1941-től 1945-ig az Állami Honvédelmi Bizottság elnökhelyettese: 7, 14
- Móricz Zsigmond (1879–1942), író: 323

N

- Nagy Antal, 1949-ben határőr főhadnagy: 155
 Nagy Antal, 1952-ben pénzügyminisztériumi előadó: 255
 Nagy Csaba, a bukaresti rádió magyar órájának szerkesztője: 71
 Nagy Ferenc (1903–1979), kisgazdapárti politikus, 1930–45 között az FKGP főtitkára, 1946–47-ben miniszterelnök, emigrációba kényszerítése után az USA-ban élt: 14, 323, 326
 Nagy Géza, D. (1887–1971), református lelkész, egyháztörténész. 1927-től 1948-ig a kolozsvári Református Teológia professzora: 26
 Nagy Imre (1896–1958), kommunista politikus, 1930–44 között moszkvai emigrációban élt, 1945–55 között az MKP, ill. az MDP KV tagja, 1953–55 között, majd 1956. október 24.–november 4. között miniszterelnök: 17, 45–48, 314, 319–321, 324–325
 Nagy István (1904–1977), író, publicista, kommunista politikus. A harmincas évektől publikált, az illegális KRP tagja volt, többször bebörtönözték. 1945-ben a kolozsvári *Igazság* főszerkesztője, 1945 és 1947 között a Romániai Magyar Írószövetség elnöke. 1950–52 között a Bolyai Tudományegyetem rektora lett, az ötvenes években a zsdanovi „proletkult” egyik képviselője: 174, 240, 260–261, 335
 Nagy Pál, 1949-ben határőr alezredes: 155
 Nagy Rozália, 1954-ben a Nagy Nemzetgyűlés fordítója: 307–308
 Negrea, Aurel, az RKP pénzügyi felelőse: 56
 Niculi, Ion, kommunista politikus, 1946–47-ben a Nagy Nemzetgyűlés alelnöke, 1948-ban az Elnöki Tanács tagja: 52
 Nógrádi Sándor (1894–1971), katonatiszt, kommunista politikus. A húszas évektől szovjet emigrációban élt, a Komintern munkatársa volt, 1944-ben partizánként harcolt. 1945-ben iparügyi államtitkárrá nevezték ki, 1946-tól a KV agitproposztályát vezette, 1949–56 között a néphadsereg politikai főcsoportfőnöke volt. 1957–60 között pekingi

és hanoi nagykövet, majd az Elnöki Tanács tagja: 123, 127, 131–132

O

- Obál Ferenc (1916–), orvos, egyetemi tanár, akadémikus. 1940-be került a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem Élettani Intézetébe. 1945 őszétől a Bolyai Tudományegyetem Marosvásárhelyre költöztetett Orvostudományi Karán a Kóréletteni, majd az Élettani és Gyógyászati Intézet vezetője volt, mint szerződéses magyar állampolgárságú professzor. 1953-ban nem hosszabbították meg vele (sem) a szerződést, ezért visszatért Magyarországra. 1958-tól a szegedi Orvostudományi Egyetem Élettani Intézetének igazgatója lett: 25, 262
 O’Hara, Patrick Gerald (1895–1963), 1935-től Savannah–Atlanta római katolikus püspöke, 1947–50 között a bukaresti nunciatúra régense: 79
 Onciu, Ioan, 1951-ben a lészpedi román iskola igazgatója: 231
 Orbán János, 1951-ben Bákó tartományi tanügyi kiküldött: 227, 231
 Orosz Nándor (1886–1966), kommunista politikus. 1922 és 1928 között a Szovjetunióban élt, hazaküldték illegális pártmunkára, 1929-ben elítélték, 1940-ben szabadult. 1947–50 között ismét a Szovjetunióban élt 1950-ben tért haza és a *Tartós békéért, népi demokráciáért!* c. hetilap magyar kiadásának lett főszerkesztője. Beválasztották az MDP KV-ba, 1954–1957 között a nemzetközi kapcsolatok osztályának vezetője, 1960–61-ben az MSZMP Párttörténeti Intézet igazgatója: 239, 263–267
 Ortutay Gyula (1910–1978), etnográfus, politikus. 1935–44 között a Magyar Rádió, ill. a Nemzeti Múzeum munkatársa. 1943-ban belépett az FKGP-be, 1946–47-ben a PB tagja. 1947–50 között kultuszminiszter, 1946–78 között az ELTE tanára. 1958–78 között az Elnöki Tanács tagja, 1964–78 között a HNF alelnöke: 129

Ottrok Ferenc, 1949-től 1953-ig az MNSZ főtitkára: 212, 273–274

P

Pacha Ágoston (1870–1954) római katolikus lelkész, az 1930-ban alapított temesvári egyházmegye első püspöke. 1951-ben koholt vádakkal elítélték, a halála előtt pár héttel szabadon bocsátották: 27–28

Páll Árpád (1927–1997), író, színikritikus, publicista. 1957-ig a bukaresti *Előre* főszerkesztő-helyettese, 1958-ig a marosvásárhelyi *Művelődés* főtáncára. 1963-tól a kolozsvári *Dolgozó Nő* szerkesztője: 279

Pápuć, ?, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 290

Papp Lajosné, if., 1953-ig Nagybányán élő magyar állampolgár: 277

Parhon, Constantin Ion (1874–1969), akadémikus, politikus. 1933-ig a iași, utána a bukaresti egyetem orvostudományi karának endokrinológus professzora. 1946–61 között parlamenti képviselő, 1948-tól 1952-ig az Elnöki Tanács elnöke: 52, 163, 235, 334

Părvulescu, Constantin (1895–1992), kommunista politikus. 1929-től az illegális KRP aktivistája. 1945-től tagja az RKP KB-nak, 1952–65 között az RMP PB-nek: 41, 193, 306, 326, 328–331

Pásztai (Deutsek) Géza (1892–1971), ügyvéd, publicista, szociáldemokrata politikus, egyetemi tanár. 1930-tól az SZDP funkcionáriusa. 1945–46-ban az MNSZ „jobboldali” ellenzékének vezéralakja, az RSZDP Országos Magyar Bizottságának tagja. 1945–48 között a Bolyai Tudományegyetemen oktatott. 1949-ben koholt vádakkal letartóztatták, 1960-ban rehabilitálták: 38

Pataki László, diplomata, 1951 áprilisától bukaresti követ, majd nagykövet: 37, 40, 43–44, 234, 239–240, 242–243, 261, 274, 276, 299–301, 303, 305–306, 309, 321

Pătrășcanu, Lucrețiu (1900–1954), ügyvéd, kommunista politikus. A két világháború

között az illegális KRP egyik vezetője. Az 1944. augusztus 23-i Antonescu-ellenes királypuccs résztvevője, Sănătescu és Rădescu tábornokok, majd P. Groza kormányában (1944–48 között) igazságügyminiszter, 1944-ben a fegyverszüneti küldöttség, 1946-ban a békedelegáció tagja. Az RKP KB tagja 1945-től 1948-ig. 1948 áprilisában koholt vádakkal letartóztatták, 1954 áprilisában halálra ítélték és kivégezték: 8, 12, 16–18, 83, 107, 130, 181, 328

Pauker, Ana (1893–1960), kommunista politikus, az illegális KRP alapító tagja, egyik vezetője. 1940–44 között moszkvai emigrációban élt, onnan tért vissza 1944 végén. 1948–52 között külügyminiszter: 10, 13, 16, 24, 27, 33, 35, 40, 45, 48, 68, 79, 111, 118, 129–130, 141–142, 145–146, 152, 183, 235–237, 265, 311, 314

Pauker, Marcel (1896–1938), Ana férje, az illegális RKP egyik alapító tagja, vezetője. 1926-tól a Szovjetunióban Komintern-aktivista, a sztálinista tisztogatások során kivégezték: 314

Péter András, 1951-ben pusztinai plébános: 231

Péter Gábor (1906–1993) kommunista politikus, 1945-ben a budapesti rendőrség PRO-ának, majd az ÁVO-nak, ill. az ÁVH-nak a vezetője 1952-ig, ekkor elítélik, 1957-ben kegyelemmel szabadul: 10, 17

Pilis Kornél, 1945–48-ban a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tisztviselője: 54

Pogăceanu, Vasile, kommunista politikus, 1944–45-ben Kolozs megye prefektusa, 1951–52-ben vallásügyi miniszter: 103

Popa, Ioan, 1951-ben a nagypataki (Vale Mare-i) román iskola igazgatója: 231

Pretorianu, N. Septimiu, tábornok: 51

Prisnea, Constantin, 1952 májusától 1957 márciusáig földművelésügyi miniszter: 235

Profiri, Nicolae (1886–1967), mérnök, akadémikus. 1947 decemberétől 1952 júniusáig a

3. és 4. Groza-kormány közlekedésügyi minisztere: 149

Putnoky Gyula (1901–1985), patológus, egyetemi tanár. 1942-ben nevezték ki a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemre. Az 1944. őszi kiürítési parancsnak engedelmességedve Németországba távozott, csak 1946-ban tért vissza Budapestre. 1947-től 1953-ig a Bolyai Tudományegyetem marosvásárhelyi Orvostudományi Kara, ill. 1948-tól az Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet magyar állampolgárságú, szerződéses tanára. 1953-ban felmondtak neki, emiatt visszament Budapestre, az Orvostovábbképző Intézetben dolgozott: 153, 262

R

Rácz György, a MADOSZ alapító tagja, az MNSZ egyik vezetője: 30, 105

Rădăceanu, Lothar (1895–1955), szociáldemokrata, majd kommunista politikus. 1948 előtt az RSZDP elnöke, a balszárny vezéralakja, a „pártegyesülés” után az RMP KV Titkárságának a tagja. 1945 márciusától és 1952 júliusáig a Groza-kormányok munkügyi minisztere: 235

Rădescu, Nicolae (1874–1953), tábornok. 1942-ben Antonescu internáltatta, Tîrgu-Jiuból 1944. augusztus 23-án szabadult. I. Mihály király december elején kormányalakítással bízta meg, 1945. február 28-án az RKP, ill. a szovjetek nyomására lemondott, hamarosan Nyugatra szökött, emigrációban halt meg: 334

Ráduly Mihály, 1951-ben lészpedi tanító: 5, 232

Rajk László (1909–1949), kommunista politikus. A harmincas években az illegális KMP tagja, részt vett a spanyol polgárháborúban. 1945 után az MKP KV tagja, 1946–48-ban belügy-, 1948–49-ben külügyminiszter. 1949-ben koholt vádakkal letartóztatták, halálra ítélték és kivégezték: 9, 33, 39–40, 93, 98, 101–102, 115, 118, 120, 128–129, 131, 142, 148, 153, 175, 236

Rajthy Tivadar (1893–1958) közgazdász, szakíró, egyetemi tanár. 1940-től a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetemen, 1945-től a Bolyai Tudományegyetemen oktatott 1948-ig. Mivel a szerződését nem hosszabították meg, visszatért Magyarországra: 25

Rákosi Mátyás (1892–1971), kommunista politikus. A tanácsköztársaság egyik népbiztosa, majd a Vörös Őrség parancsnoka. 1925-ben beválasztották az illegális KMP KB-ba. 1926-ban 8 és fél évre, 1935-ben pedig életfogytiglanra ítélték, 1940-ben kiadták a Szovjetunióknak. 1945-től az MKP, 1948-tól az MDP főtitkára, 1945–49-ben miniszterelnök-helyettes, 1952–53-ban miniszterelnök is. 1956 júliusában felmentették a párttisztiségeiből, a Szovjetunióba távozott, ott halt meg: 5, 7, 9–10, 13–15, 17–18, 25, 32–34, 37, 45–48, 68, 108, 112, 114, 118–119, 121–125, 127–129, 131–136, 138, 140–147, 183, 209, 310–314, 320–324

Rangheţ, Iosif/Rangecz József (1904–1952), kommunista politikus. A harmincas évektől az illegális KRP tartományi titkára, 1943–44-ben KB-tag. 1945–52 között az RKP KB, ill. az RMP KV tagja, 1948-tól a PB póttagja volt: 18

Raţ, Ioana, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 291, 295

Raţiu, Alexandru, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 282, 297

Révai Béla, 1945–48-ban a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tisztviselője: 54

Révai József (1898–1959), kommunista politikus. 1919-es emigrációja után a harmincas években a Komintern munkatársa, 1944-ben Moszkvából tért haza. 1945–50 között a *Szabad Nép* főszerkesztője, 1949–53 között népművelési miniszter, 1945–56 között az MKP KB, ill. az MDP KV tagja, 1953-tól PB-tag. 1956. október végén Moszkvába menekült, 1957-ben tért haza. 1957 júniusától haláláig az MSZMP KB tagja: 16, 46, 181, 313

Révy Ilus/Ilona, brassói textilmunkásnő. 1945–48 között az MNSZ Központi Intézőbizottságának tagja, 1946–48-ban 1948-tól a Politikai Bizottság tagja, 1946–48 között az MNSZ nemzetgyűlési képviselője: 105

Robotos Imre (1911–2001), publicista, szerkesztő. 1944 előtt nagyváradai lapokban publikált, 1945-ben a helyi *Új Élet* munkatársa. Az 1947-ben Bukarestben induló *Romániai Magyar Szó* (1953-tól *Előre*) felelős szerkesztője. 1956 decemberében eltávolították a laptól, 1958-tól Nagyváradon tisztviselő: 126, 273–275, 308

Róka Antal, 1951-ben tatrosi római katolikus lelkész: 231

Roller, Mihai (1908–1958), történész, akadémikus, kommunista politikus. A sztálinista történetírás emblematikus alakja: 332

Roman, Walter/Neulander Ernő (1913–1984), kommunista politikus. Az illegális KRP tagja, részt vett a spanyol polgárháborúban, 1944-ben Moszkvából tért vissza Romániába. 1945 után különböző pártfunkciókat töltött be, tárgyalta a Snagovba internált Nagy Imrével: 10, 13, 45–48, 310, 313–315, 320–323

Romnáceanu, Mihail, nemzeti liberális politikus, a Rădescu-kormány pénzügyminisztere, 1946-ban tárca nélküli államtitkár az 1. Groza-kormányban: 15

Róz István, 1950-ben pénzügyminisztériumi osztályvezető: 202

Rudenco, Ivan, külügyminiszter-helyettes: 37, 303

Rusu, Alexandru (1884–1963), görög katolikus lelkész, püspök. 1910-ben szentelték pappá, majd a balázsfalvi papneveldében oktatott. 1930-ban nevezték ki az újonnan megalakított máramarosi görög katolikus egyházmegye élére. Mivel ellenezte az „egyházegyesítést”, 1948 októberében letartóztatták, bírói ítélet nélkül ült, majd házi őrizetbe helyezték, végül 1955-ben koholt vádakkal elítélték, a szamosújvári börtönben halt meg: 86

S

Sadoveanu Mihail (1880–1961), író. 1904-től jelentek meg a művei, 1923-ban az Akadémia tagjává választották. 1946-ban a Nemzetgyűlés tagja, 1948-ban az Elnöki Tanács tagja lett: 52, 331

Sălăjan (Silaghi), Leontin (1913–1966), állítólag magyar származású kommunista politikus, katonatiszt. 1939-től tagja az illegális KRP-nek, 1950–54 között vezérkari főnök, 1955–66 között hadügyminiszter, 1945–66 között az RKP KB, ill. az RMP KV, 1955–65 között a KB póttagja, majd 1966-ig a PVB tagja. 1950-től tábornok, 1955–66 között hadügyminiszter, 1959-től hadsereg-tábornok: 243

Sándor Imre (1893–1956), római katolikus lelkész. 1916-ban szentelték pappá. 1939-től gyulafehérvári püspöki helynök, a 2. bécsi döntés után az észak-erdélyi rész-egyházmegye vezetője. 1950 márciusában mint titkos ordinárius átvette az egyházmegye vezetését. 1951 márciusában letartóztatták, 1952 januárjában koholt vádakkal huszonöt év kényszerszolgálatra ítélték, a Rimnicu Sărat-i börtönben hunyt el: 28

Săvulescu, Traian (1889–1963), biológus, akadémikus. A 2. és 3. Groza-kormányok mezőgazdasági minisztere 1946 decemberétől 1953-ig: 150

Scheffler János (1887–1952), római katolikus lelkész, egyházjogász, püspök. 1910-ben szentelték pappá, 1940-től a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem egyházjogi professzora. 1942-ben nevezték ki szatmári megyéspüspökké. 1950-ben a körösbányai ferences rendházba száműzték. A kényszerlakhelyén 1952 májusában koholt vádakkal letartóztatták, 1952. december 6-án a zsilvai börtönben halt meg: 27–28, 86

Schönfeld, H. F. Arthur (1899–1952), amerikai diplomata, 1945–47 között az USA magyarországi diplomáciai képviselőjének a vezetője: 17

- Sebestyén Pál (1893–1973), jogász, diplomata, szakíró. 1937–44 között a Külügyminisztérium nemzetközi jogi osztályán dolgozott. 1946-ban rk. és meghatalmazott követévé nevezték ki, tagja volt a párizsi békedelegációnak. 1956 után az MTA Állam- és Jogtudományi Intézete munkatársa: 14–15
- Sencovici, Alexandru/Szenkovits Sándor (1902–1995), kommunista politikus. 1927-től az illegális KRP tartományi titkára, 1945-től az Általános Munkásszövetség főtitkára. 1949–50-ben, majd 1953–57 és 1961–69 között könnyűipari miniszter, 1960–79 között az RMP KV, ill. az RKP KB, 1955–60 között az RMP Központi Ellenőrzési Bizottságának a tagja: 210, 268, 271
- Sikei Ferenc, 1951-ben dormánfalvi római katolikus lelkész: 230
- Simon István, 1951-ben az ónfalvi (onești) magyar iskola igazgatója: 230
- Slansky, Rudolf (1901–1952), cseh kommunista politikus. 1929-től a CSKP KB és PB tagja volt. 1938–45 között Moszkvában élt. 1945-től 1951-ig a párt főtitkára. 1951 novemberében koholt vádakkal letartóztatták, 1952 novemberében halálra ítélték és kivégezték: 236
- Solymár Magda, diplomata. 1948-tól a Külügyminisztérium munkatársa, 1949-től bukaresti követségi attasé: 35
- Somoskeőy István, jogász, 1950-ben a Pénzüntézet Központ előadója: 198, 202
- Stanciu, Stoian, 1947 decemberétől 1951 ápriliséig vallásügyi miniszter: 102
- Stere, Gheorghe, a bukaresti ítélőtábla elnöke, 1948–52 között az Elnöki Tanács tagja: 52
- Știrbey, Barbu, hg. (1872–1946), politikus, diplomata. 1944-ben a király megbízásából titkos tárgyalásokat folytatott a szövetségesekkel az átállás feltételeiről. Az 1944. szeptemberi fegyverszüneti delegáció tagja volt: 312
- Stoica, Chivu (1908–1975), kommunista politikus. 1931-től volt tagja az illegális KRP-nek. 1945-től az RKP KB, ill. az RMP KV tagja, 1952-ben beválasztották a PB-be. 1948 áprilisától 1949 februárjáig iparügyi, 1952 májusáig vegyipari miniszter. 1950 márciusától a Minisztertanács helyettes elnöke, 1957 márciusa és 1961 márciusa között a Minisztertanács elnöke, 1965–1967 között az Elnöki Tanács elnöke, 1968-ban minden funkciójától megfosztották: 235, 243
- Stoll Alfréd, 1950-ben a Pénzüntézet Központ tisztviselője: 202
- Suder, Mihail, 1953 januárjától 1952 augusztusáig szénipari, utána 1958 decemberéig fa-, papír- és cellulózipari miniszter, majd erdészeti miniszter: 235
- Sütő András (1927–2006), író, publicista, szerkesztő. 1945-ben a *Világosság* munkatársa lett, 1950–54 között a bukaresti *Falvak Népe*, 1954–58 között a marosvásárhelyi *Igaz Szó* főszerkesztő-helyettese, 1958–89 között a *Művészet*, ill. *Új Élet* főszerkesztője. A magyar kisebbség egyik legismertebb írója. 1972–82 között a Román Írószövetség egyik alelnöke, 1969–84 között az RKP KB póttagja volt: 44, 239–240, 270, 273

SZ

- Szabó Ferenc, 1951-ben MNSZ-aktivista: 217–218
- Szabó Ernő (1900–1966), színész, rendező, színházigazgató. 1940–46-ban Nagyváradon játszott, 1955-ig a marosvásárhelyi Székely Színház színésze, majd főrendezője. 1955-ben visszaköltözött Magyarországra: 278
- Szabó Irén, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 295
- Szabó Lajos, drámaíró, főiskolai tanár. 1954-től 1976-ig a marosvásárhelyi Szentgyörgyi István Színművészeti Főiskola igazgatója: 278
- Szakasits Árpád (1888–1965), szociáldemokrata, majd kommunista politikus, szerkesztő. 1919 és 1942 között, majd 1945 tavaszától az MSZDP főtitkára. 1939–44 között a *Népszava* főszerkesztője, 1945-től államminiszter. Az MSZDP és MKP egyesítését támogatta, 1948–49-ben köztársasági elnök,

- 1950-ig az Elnöki Tanács elnöke. 1950-ben koholt vádakkal elítélték, 1956-ban szabaddult, 1959-től az MSZMP KB tagja: 14
- Szalatnai Rezső (1901–1977), tanár, író, publicista: 1930–45 között Pozsonyban tanított, 1948-ban áttelepedett, 1950-től az Egyetemi Könyvtár munkatársa, tanulmányokat, regényeket, kritikákat publikált: 323
- Szász Pál (1881–1954), ügyvéd, földbirtokos. 1933-tól a Bethlen Kollégium főgondnoka, 1936-tól az EMGE elnöke. 1947-ben a kommunista sajtó keményen megtámadta az antikommunista magatartása miatt, ezért júniusban lemondott. 1949 novemberében koholt vádakkal letartóztatták, 1951-ben a Márton Áron-perben 10 évre ítélték, 1954 januárjában a börtönben meghalt: 34, 40, 37–40, 172–173
- Szatmáry László, 1952-ben az MNSZ kolozsvári elnöke: 260
- Székely László, orvos. 1954-ben a „transzilvanisták” csoportjához „csapták”, de végül mégsem ítélték el: 299
- Székely Károly, orvos-biológus, egyetemi tanár. 1940–44-ben a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem tanársegéde. 1948-tól a marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet előadó tanára, az orvosi biológiai tanszék vezetője. 1952-ben kinevezték az intézet vezetőjévé, de „kulák” származása miatt még abban az évben lemondatták: 264
- Székely Zoltán (1912–2000), régész, múzeumigazgató. A Ferdinánd Király Tudományegyetem elvégzése után magyarországi ösztöndíjjal Franciaországban tanult, 1941-ben doktorált. 1941-től a sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum munkatársa. 1947-től 1989-ig az intézmény igazgatója, számos nagy feltűnést keltő ásatás vezetője: 162
- Szell Jenő (1912–1994), publicista, műfordító. A harmincas években a KIMSZ tagja, 1945-től az MKP KV apparátusában dolgozott. 1947–49 között bukaresti követ, majd a Népművészeti Intézetet vezette. 1956-ban Nagy Imre miniszterelnök titkára lett, 1959-ben tartóztatták le és 5 évre ítélték. Szabadulása után lektorként dolgozott: 22–24, 26, 30, 32, 35, 38, 70, 72–73, 78, 80, 83–86, 93, 98, 101–102, 108–110, 115–118, 136, 148–149, 151–154, 162–166, 169–170, 178–180, 182–183
- Szipka József, kommunista politikus, diplomata. 1954-ben bukaresti követségi tanácsos, 1960–63 között finnországi, 1963–1969 között moszkvai nagykövet: 302, 307
- Szirmai István (196–1969), 1940 előtt az illegális KRP tagja, 1940-ben átlépett a KMP-be. 1945-től az MKP, majd az MDP KV tagja, 1949–53 között a rádió elnöke. 1956 decemberében kinevezték a Tájékoztatási Hivatal élére, 1957-től az MSZMP KB, 1962-től a PB tagja volt, az agitproposztályt vezette: 16
- Szőcs Teréz, 1955-ben Csík rajoni képviselő: 333
- Sztálin (Dzsugasvili), Joszif Visszarionovics (1879–1953): 7, 8, 13–15, 17–18, 42, 46, 69, 105, 140, 194, 269, 275, 311–313, 323
- Sztankovics Imre, diplomata, 1952–55 között a kolozsvári Útlelvhivatal attaséja: 315

T

- Takács Lajos (1908–1982), jogász, politikus, egyetemi tanár. 1944 előtt aradi ügyvéd, a Magyar Népközösség bántási titkára. 1945–47 között az MNSZ Központi Intézőbizottságának, 1947-től a Politikai Titkárság, 1948 decemberétől a PB tagja volt. 1947 decemberétől 1948 áprilisáig nemzetiségügyi államtitkár, majd 1952 júniusáig a Minisztertanács mellett működő, együtt élő nemzetiségek problémáival foglalkozó főigazgatóság vezetője. 1948-tól a Bolyai Tudományegyetem professzora, 1956–59 között rektora. 1959-től a bukaresti egyetem professzora, 1968-tól 1982-ig a Romániai Magyar Nemzetiségű Dolgozók Tanácsának egyik alelnöke, 1966–77 között az RKP KB póttagja: 19–20, 26, 29, 78–79, 105

- Takó József, orvos, 1954-ben egészségügyi miniszterhelyettes: 302
- Tătărescu, Gheorghe (1886–1957), liberális politikus, 1934–37 között miniszterelnök, 1944–47 között külügyminiszter: 7, 14, 16, 18, 146
- Tauszk György, a Gazdasági Főtanács előadója: 22
- Tavaszy Sándor (1888–1951), filozófus, publicista, teológus. 1915-ben doktorált a Ferenc József Tudományegyetemen, 1924-től a Református Teológia igazgató-professzora, 1930-tól az EME alelnöke, 1937-től püspök-helyettes. 1945–48 között a Bolyai Tudományegyetem filozófiaprofesszora: 26
- Teleki Ádám, gr. (1900–?), földbirtokos. 1940 előtt az *Erdélyi Gazda* szerkesztője, 1939–40-ben a Magyar Népközösség egyik vezetője. 1950 februárjában koholt vádakkal le tartóztatták, a Márton Áron-perben 1951-ben 10 év börtönre és 15 év kényszermunkára ítélték, egyéni kegyelemmel 1956-ban szabadult: 28, 38–39
- Teleki Béla, gr. (1899–1990), mezőgazdász, politikus. 1941-től az Erdélyi Párt elnöke lett. Nagy része volt abban, hogy Kolozsvár megmenekült a háború pusztításaitól. 1944 októberében az oroszok letartóztatták, majd átadták a magyar hatóságoknak, ezután ismét orosz fogságba került. A szovjet hatóságok nem tudtak vádat emelni ellene, ezért szabadon bocsátották. Az USA-ba menekült, ahol megalakította az Amerikai Erdélyi Szövetséget, amelynek 1989-ig elnöke volt: 325
- Teleki Géza, gr. (1911–1983), egyetemi tanár, politikus. Gr. Teleki Pál fia, 1940–44 között a kolozsvári Ferenc József Tudományegyetem tanára. 1944 decemberétől 1945 novemberéig az ideiglenes nemzeti kormány válás- és közoktatásügyi minisztere, 1949-ben az USA-ba menekült: 39, 325–326
- Thorez, Maurice (1900–1964), francia kommunista politikus, az FKP főtitkára: 33, 112
- Tildy Zoltán (1889–1961), református lelkész, politikus. 1932–46 között szeghalmi lelkipásztor, az FKGP alapító tagja, 1936–44 között országgyűlési képviselő. 1945. november–46. február között miniszterelnök, utána 1948 júliusáig köztársaság elnök, lemondása után 1956-ig házi őrizetben tartották: 39, 68
- Tito, Josip Broz (1892–1980), jugoszláv kommunista politikus, marsall. 1920-tól tagja a JKP-nak, 1934-től PB-tag, 1934–36 között a Komintern munkatársa, 1937-től a JKP, ill. a JKSZ főtitkára. A II. világháború alatt a kommunista partizánhadserg főparancsnoka. 1945-től 1953-ig miniszterelnök és hadügyminiszter, 1953-tól államfő: 8, 45, 84, 311
- Tolsztoj, Lev Nyikolajevics (1828–1910), orosz író: 120
- Tompa Sándor, 1950–51-ben a Brassói Általános Hitelbank Rt. tiszviselője: 198–199, 202, 204, 206, 218–222, 224–225
- Tompa Miklós (1910–?), rendező, színházigazgató. 1945-ben megalapította a marosvásárhelyi Székely Színházat, melynek 1968-ig igazgatója. 1948-tól a kolozsvári Magyar Művészeti Intézet, 1954-től a marosvásárhelyi Szentgyörgyi István Színművészeti Intézet tanára: 278
- Török Ferenc, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 282
- Tunyogi Csapó Gyula (1915–1995?), jogász. 1940–44 között Kolozsvár főispánjának, 1944–46-ban dr. Csögör Lajos Kolozs megyei alispán titkára. 1947-től ügyvéd, több koncepció per (Márton Áron és társai, „transzilvanisták” pere stb.) vádlottját védte. A hetvenes-nyolcvanas években az erdélyi református egyházkerület világi főgondnoka: 39

U

Uzoni Ödön, 1952-ben pénzügyminisztériumi tiszviselő: 253–254

V

- Vaida, Vasile (1909–?), kommunista politikus. 1944–45-ben az RKP Kolozsvár tartományi titkára. 1945–1979 között az RKP KB, ill. RMP KV tagja. 1948–52 között mezőgazdasági miniszter: 235
- Valentin Mihály, 1951-ben ojtosi kántor: 230
- Varga Gyula, 1954-ben a MAT pártbizottságának a tagja: 290
- Varga Jenő, az MNSZ Bákó megyébe küldött aktivistája: 189
- Vargancsik István, 1954-ben a MAT vezetésének a tagja: 283, 286
- Vargha László (1904–1984), építészettörténész, etnográfus. 1945-től a Magyar Nemzeti Múzeum országos felügyelője, 1947–49 között a Magyar Néprajzi Múzeum főigazgatója, ezt követően 1953-ig a miskolci múzeumot irányította, majd a Műegyetemen oktatott: 162
- Vas Zoltán (1903–1983), kommunista politikus. 1925-től Rákosi Mátyással együtt ült, majd őt is kiadták a Szovjetunióknak, onnan tért haza 1944 végén. Az MKP KV Titkárságának tagja, 1945–49 között a Gazdasági Főtanács főtítkára. 1956-ban a Nagy Imre-kormány tagja, a Nagy-csoporttal Romániába deportálták. 1958-tól visszavonult a politikai élettől: 18, 46, 307, 314, 319–320
- Vas-Zoltán Péter, 1949–51-ben a Külügyminisztérium politikai osztályának titkára: 32, 35, 108, 165, 184, 186
- Vásárhelyi János (1888–1960), református lelkész, püspök. 1921-től kolozsvári lelképásztor, 1926-tól az erdélyi református egyházkerület főjegyzője, 1936-ban választották meg püspökké, mely tisztséget haláláig betöltötte: 34, 39, 73, 78, 168, 179
- Vasilichi, Ion, kommunista politikus. 1934-ben Gh. Gheorghiu-Dejssel együtt ítélték el, a II. világháború alatt moszkvai emigrációban élt. 1945-től az RKP, majd az RMP KB tagja, 1947 novemberétől 1948 áprilisáig a Nemzet-nevelésügyi Minisztérium államtitkára, majd 1948–49-ben közoktatásügyi miniszter: 95
- Vass Márton, Nyárad menti gazda, 1947–1948-ban az MNSZ titkárságának tagja, az egyik alelnök: 104
- Véber Albert, 1951-ben dormánfalvi római katolikus lelkész: 230
- Venczel József (1913–1972), szociológus, egyetemi tanár, szerkesztő. 1945–46-ban a Bolyai Tudományegyetem kiépítésének egyik fő előmozdítója, 1947-ig az egyetem tanára. 1949-ben koholt vádakkal letartóztatták, 1951-ben a Márton Áron-perben elítélték, 1964-ben szabadult. 1969-től a Babeş-Bolyai Tudományegyetem tudományos kutatója: 28, 34, 38–39
- Vendég Vince (1903–1974), orvos, egyetemi tanár. 1936–40-ben a pécsi egyetem fül-orr-gégészeti klinikáján szerzett szakképesítést, 1940–46-ban a kolozsvári egyetem adjunktusa volt. 1946-tól 1971-ig a Bolyai Tudományegyetem marosvásárhelyi Orvosi Karán, ill. 1948-tól az Orvostudományi és Gyógyszerészeti Intézet tanára: 25, 153, 300–303
- Verecs Pál (1906–1983), kommunista politikus. 1944 előtt szakszervezeti aktivista, 1948-tól Kolozsvár polgármestere, 1950–52 között tanácselnöke. 1952-ben koholt vádakkal letartóztatták, bíróság elé nem került, 1953 novemberében szabadlábra helyezték: 27, 241, 260, 262
- Vescan, Teofil, egyetemi tanár, kommunista politikus: 175–176
- Vijoli, Aurel, közgazdász, 1940 előtt a Vasgárda tagja, 1945-ben a Pénzügyminisztériumba került, 1948-ban a Román Nemzeti Bank kormányzója volt, 1957–68 között pénzügyminiszteri tisztséget töltött be: 53
- Vinea, Emanoil, 1953-ban pénzügyminiszter-helyettes: 281
- Vințe, Ion/Vincze János (1910–1996), kommunista politikus. 1931-től az illegális KRP tagja, 1944-ben a párt Brassó tartományi titkáráként része volt az MNSZ megalakítá-

sában. 1945-től a pártközpontban dolgozott, 1947–48-ban budapesti követ, majd 1949 novemberéig erdészeti, 1950 decemberéig élelmiszeripari miniszter. 1952-től belügyi tábornok. 1948–1955-ben az RMP KB póttagja, majd 1965-ig az RMP Központi Ellenőrző Bizottságának alelnöke. 1971-től 1989-ig a Romániai Magyar Nemzetiségű Dolgozók Tanácsa egyik alelnöke: 215–216

Virágh Mihály pénzügyminisztériumi főtanácsos: 109, 118, 150, 253

Visinszkij, Andrej Januarjevics (1883–1954), szovjet jogász, politikus, diplomata. 1933-tól a Szovjetunió helyettes főügyésze, 1935-től főügyésze, számos hírhedt politikai per „levezénylője”. Az SZKP KB tagja, 1940–49 között külügyi népbiztos-helyettes, ill. külügyminiszter-helyettes, 1949–53-ban külügyminiszter, majd 1954-ben bekövetkezett haláláig ENSZ-nagykövet: 13, 15

Vita Sándor (1904–1993), szövetkezeti szakember, szerkesztő, politikus. 1941–44 között az Erdélyi Párt tagja, országgyűlési képviselő: 325

Voitec, Ștefan (1900–1984), szociáldemokrata, majd kommunista újságíró, politikus, az 1. Groza-kormány nemzet-nevelésügyi minisztere, a béke delegáció tagja. Az 1948-as „párt-egyesülés” előtt az RSZDP VB tagja, utána az RMP KV-ba került. 1948–1949 és 1956–61 között a Minisztertanács, 1961–65 és 1974–85 között az Államtanács egyik alelnöke: 52, 152

Vorosilov, Kliment Jefremovics (1881–1969), szovjet politikus, marsall. 1925-től hadügyi

és haditengerészeti, 1934-től 1940-ig honvédelmi népbiztos. 1942-től a partizánmozgalom főparancsnoka. Részt vett a moszkvai (1941) és a teheráni (1943) konferenciákon. Ő kötötte meg a fegyverszüneti megállapodást Magyarországgal. 1945–47-ben a SZEB elnöke Magyarországon. 1946–53 között miniszterelnök-helyettes, Sztálin halála után a Legfelsőbb Tanács Elnökségének elnöke: 322

W

Wasmer János, diplomata, kommunista politikus. A két világháború között párizsi emigrációban élt, 1945–1951 között külügyminisztériumi osztályvezető-helyettes, 1951 januárjában nevezték ki bukaresti követségi tanácsosnak, márciustól a kolozsvári magyar Útlevelehivatal vezetője lett annak bezáratásáig: 36, 239, 241, 245–246, 260, 262–263, 277–278, 298, 315–317, 319

Wittman Tibor (1923–1972), történész, a latin-amerikanisztika jeles kutatója: 323

Z

Zaharia, ?, 1950-ben a bukaresti külügyminisztérium protokollfőnöke: 183

Zaharia, Pavel, 1951-ben a forrófalvi román iskola igazgatója: 231

Zehery Miklós (1923–), jogász, szakfordító, 1950-ben a Külügyminisztérium konzuli főosztályának a vezetője: 188

Zeigher, ?, bukaresti tervehivatali vezető: 151

Zsoldos Sándor, orvos, egészségügyi miniszter: 300–301